

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
POLITIKOS ĮGYVENDINIMO GRUPĖ
PAŽYMA**

**DĖL TECHNOLOGIJŲ IR INOVACIJŲ ĮSTATYMO IR MOKSLO IR STUDIJŲ
ĮSTATYMO NR. XI-242 4, 14, 15, 21, 23, 24 IR 84 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 18 IR 25
STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTŲ (TAP-18-
756 (4) (TAIS-18-5619(5))**

2018-05-25 Nr. NV-1365

Vilnius

Rengėjas: Ūkio ministerija.

Tikslas: sukurti palankias sąlygas vykdyti eksperimentinės plėtros veiklą, kurti ir diegti inovacijas.

Esama situacija:

- nėra įstatymo, sisteminiu požiūriu reguliuojančio valstybės intervencijas į viešųjų ir privačiųjų subjektų vykdomą technologinę ir inovacinę veiklą visoje mokslui imlių inovacijų ciklo grandinėje - pradedant taikomaisiais moksliniais tyrimais, įskaitant naujų produktų kūrimo etapą (eksperimentinės plėtros veiklą) ir baigiant naujų didelės pridėtinės vertės produktų įdiegimu į rinką;
- Švietimo ir mokslo ministerijos (ŠMM) ir Ūkio ministerijos (ŪM) funkcijos mokslo, technologijų ir inovacijų politikos formavimo (MTI) srityje nėra tinkamai atskirtos. Esant dabartiniam teisiniam reguliavimui, ŪM negali tinkamai ir efektyviai įgyvendinti savo veiklos strateginio tikslo - inovacijų aplinkos gerinimo, nes ŠMM pavesta mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros sritis, kurios žymi dalis (eksperimentinė plėtra) susijusi su verslu ir yra neatsiejama inovacijų ciklo dalis. Todėl institucinė sąranga MTI politikos formavimo srityje (ministerijų lygiu) neužtikrina tinkamo ir efektyvaus MTEP veiklos ir inovacijų veiklos skatinimo politikos formavimo.

Esmė:

- taikomųjų mokslinių tyrimų (TMT) ir eksperimentinės plėtros (EP) veiklą įstatyme apibrėžti naudojant pasaulinėje praktikoje taikomą technologinės parengties lygių (TPL) klasifikaciją, kuri turi būti naudojama rengiant ir tvirtinant TMT ir EP veiklos finansavimo, skatinimo ir rėmimo programas, paraiškas ir projektus;
- įkurti Vyriausybės komisiją - Mokslo, technologijų ir inovacijų tarybą, siekiant horizontalios MTI viešojo reguliavimo srities politikos koordinavimo ir strateginio valdymo;
- nustatyti, kad Mokslo, technologijų ir inovacijų tarybai padeda atlikti funkcijas (renka, analizuoja ir apibendrina informaciją ir duomenis, rengia atitinkamų pasiūlymų, teikimų, įžvalgų, planų ir kitų dokumentų projektus, teikia juos tarybai, atlieka kitus veiksmus, būtinus tarybos funkcijoms atlikti) Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras (MOSTA). Kadangi MOSTA atliks ne tik mokslo ir studijų, profesinio mokymo srities, bet ir technologijų ir inovacijų srities funkcijas, ateityje planuojama pakeisti jos pavadinimą į tokį, kuris atitiks jos realiai vykdomą veiklą;
- valstybės politikos formavimą technologijų ir inovacijų srityje priskirti ŪM kompetencijai;

- sudaryti prielaidas įkurti valstybinį inovacijų skatinimo fondą, kuris teiktų neatlygintą arba gražintą paramą inovatyviam verslui;

Derinimas:

- Krašto apsaugos ir Socialinių reikalų ir darbo ministerijos derino be pastabų;
- su Energetikos ministerija pastabos suderintos darbo tvarka;
- į Europos teisės departamento pastabas atsižvelgta;
- į Specialiųjų tyrimų tarnybos ir Konkurencijos tarybos daugelį pastabų atsižvelgta, pastabos, į kurias neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies, ir neatsižvelgimo argumentai nurodyti derinimo pažymoje;
- su Teisingumo ministerija projektai derinti darbo tvarka, pastabos, į kurias neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies, ir neatsižvelgimo argumentai nurodyti derinimo pažymoje;
- Švietimo ir mokslo ministerija pastabas pateikė praėjus Vyriausybės darbo reglamente nurodytam 7 darbo dienų terminui;
- Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacija, Lietuvos verslo konfederacija ir Lietuvos pramonininkų konfederacija iš esmės pritaria projektams;
- klausimas svarstytas 2018 m. gegužės 18 d. Tarpinstituciniame pasitarime, kurio metu buvo pavesta Ūkio ministerijai suderinti su Švietimo ir mokslo ministerija jos teiktas pastabas (be kita ko, dėl atsakomybės sričių, kas buvo sutarta 2018 m. gegužės 16 d. Vyriausybės posėdyje, svarstant minėtųjų ministerijų nuostatų pakeitimo projektus), taip pat pavesta įvertinti Vyriausybės kanceliarijos Teisė grupės (dėl inovacijų fondo, ministerijų politikos formavimo), Finansų ministerijos (dėl mokesčių lengvatų), Kultūros ministerijos (dėl inovacijų kultūros srityje formuluočių) ir Teisingumo ministerijos (dėl santykio su Viešųjų pirkimų įstatymu) išsakytas pastabas;
- svarstant klausimą Vyriausybės 2018 m. gegužės 23 d. posėdyje, nuspręsta klausimo svarstymą atidėti, likus nesuderintoms nuostatoms, susijusioms su Ūkio ministerijos ir Švietimo ir mokslo ministerijos kompetencijos atskyrimu eksperimentinės plėtros srityje;
- 2018 m. gegužės 24 d. gauti patikslinti projektai, atsižvelgiant į Ūkio ministerijos ir Švietimo ir mokslo ministerijos 2018 m. gegužės 23 d. darbiname pasitarime suderintą poziciją, nustatant, kad valstybės technologijų ir inovacijų politiką formuoja Ūkio ministerija, o Švietimo ir mokslo ministerija formuoja politiką eksperimentinės plėtros srityje mokslo ir studijų institucijose.

Atitiktis Vyriausybės programai: įgyvendina Vyriausybės programos nuostatą - *peržiūrėsime MTI srities viešojo valdymo struktūrą, visų pirma – spręsimė šios srities kuravimo klausimus. Sieksime pakeisti ydingą praktiką, kai šiuo metu MTI srities kuravimas Lietuvoje padalytas tarp Švietimo ir mokslo ministerijos ir Ūkio ministerijos, be aiškių kompetencijos ribų – technologijų sritis (eksperimentinė plėtra) priskiriama Švietimo ir mokslo ministerijai, nors politikos priemonės – paramą verslo iniciatyvoms rengia ir vykdo Ūkio ministerija. Sieksime įteisinti, kad Švietimo ir mokslo kompetencijai liktų paramos fundamentiniams tyrimams klausimai, o Ūkio ministerijos – paramos praktiniam naujų produktų kūrimui ir pateikimui rinkai klausimai.*

Dalykinio vertimo išvada: siūlome klausimą teikti Vyriausybės posėdžiui.

Saulius Gaigalas, tel. 8 706 63 789, el. p. saulius.gaigalas@lrv.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŪKIO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel.: 8 706 64 845, 8 706 64 868,

faks. 8 706 64 762, el. p. kanc@ukmin.lt, <http://www.ukmin.lt>.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188621919

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2018-05-24 Nr. (21.4-62)-3-2124

TEIKIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TECHNOLOGIJŲ IR INOVACIJŲ ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 4, 14, 15, 21, 23, 24 IR 84 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 18 IR 25 STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTŲ

Teikiame patikslintus po 2018 m. gegužės 21 d. vykusio Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasitarimo (toliau – pasitarimas) Lietuvos Respublikos technologijų ir inovacijų įstatymo projektą (toliau – Projektas) ir lydimąjį Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 4, 14, 15, 21, 23, 24 ir 84 straipsnių pakeitimo ir 18 ir 25 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektą (toliau – Lydimasis projektas) (toliau kartu – Projektai).

Vykdydami Ministro Pirmininko pavedimą, įformintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) kanclerio 2018 m. balandžio 30 d. pavedimu Nr. S-1401 (toliau – Ministro Pirmininko pavedimas), informuojame, kad **teikiami išvadoms įstatymų projektai skirti vienai iš 6 struktūrinių reformų – inovacijų srities.**

Vykdydami Vyriausybės 2018 n. gegužės 23 d. posėdyje priimtą sprendimą papildomai Projektus suderinti su Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, tą pačią dieną organizavome tarpinstitucinį pasitarimą su Švietimo ir mokslo ministerijos atstovais. Minėtame pasitarime dalyvavo Ūkio ministerijos ir Švietimo ir mokslo ministerijos viceministrai ir abiejų ministerijų valstybės tarnautojai ir darbuotojai. Nurodyto aptarimo rezultatai pateikiami pridedamame protokole, kuris patvirtintas abiejų viceministrų el. laiškais. Projektai patikslinti pagal pasitarimo metu sutartas abiejų ministerijų poziciją.

Projektai parengti įgyvendinant Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 188.1 ir 192.7 papunkčių nuostatas ir atitinkamus Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 4.1.1 darbo „MTI viešojo valdymo sistemos tobulinimas, užtikrinant politikos integralumą ir efektyvų tarpinstitucinį bendradarbiavimą“ veiksmus.

Projektų tikslas – apibrėžti sistemos, kurią sudaro mokslas, technologijos ir inovacijos, sandarą sudaryti teisinės sąlygas sukurti palankias sąlygas Lietuvos Respublikoje vykdyti eksperimentinės plėtos veiklą, kurti ir diegti inovacijas.

Projektų rengimą paskatinusios priežastys ir siūlomo teisinio reguliavimo esmė aprašyti Projektų aiškinamajame rašte.

Projektų derinimo su suinteresuotomis institucijomis ir visuomene metu taip pat buvo gauti Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos, Lietuvos verslo konfederacijos ir Lietuvos pramonininkų konfederacijos raštai, kuriuose minėti subjektui iš esmės pritaria Projektui.

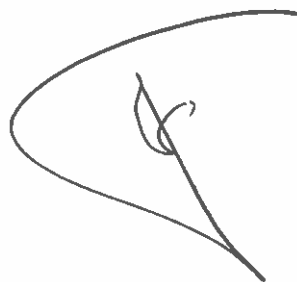
Projektai nenustato administracinės naštos verslui.

Projektus parengė Ūkio ministro sudaryta darbo grupė (darbo grupės pirmininkė ūkio ministro patarėja Olga Vėbrienė, (tel. 870664631, el. paštas Olga.Vebriene@ukmin.lt). Projektų derinimą su suinteresuotomis institucijomis ir visuomene koordinavo Ūkio ministerijos Inovacijų departamento (direktorius Dimitrijus Kucevičius, tel. 870664669, el. p. Dimitrijus.Kucevicius@ukmin.lt) Inovacijų politikos skyriaus vedėjas Tadas Tumėnas, (tel. 8706 64 692, el. p. Tadas.Tumenas@ukmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Projektas, 10 lapų.
2. Lydimasis projektas ir jo lyginamasis variantas, 9 lapai.
3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas „Dėl Lietuvos Respublikos technologijų ir inovacijų įstatymo ir Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo nr. XI-242 2, 4, 14, 15, 21, 75 ir 84 straipsnių pakeitimo ir 18, 23, 24 ir 25 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“, 1 lapas.
4. Projektų aiškinamasis raštas, 13 lapų.
5. Protokolas, 1 lapas.

Teisingumo ministras, pavaduojantis ūkio ministrą

Elvinas Jankevičius

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TECHNOLOGIJŲ IR INOVACIJŲ ĮSTATYMO IR
LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 4, 14, 15, 21,
23, 24 IR 84 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 18 IR 25 STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO
NETEKUSIAIS GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTŲ PATEIKIMO LIETUVOS
RESPUBLIKOS SEIMUI**

2018 m.

Nr.

Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Pritarti Lietuvos Respublikos technologijų ir inovacijų įstatymo projektui ir Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 4, 14, 15, 21, 23, 24 ir 84 straipsnių pakeitimo ir 18 ir 25 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektui ir pateikti juos Lietuvos Respublikos Seimui.

2. Įgalioti Lietuvos Respublikos ūkio ministrą Virginijų Sinkevičių, o jam negalint dalyvauti – Lietuvos Respublikos ūkio viceministrą Gintarą Vildą atstovauti Lietuvos Respublikos Vyriausybei, svarstant nurodytus įstatymų projektus Lietuvos Respublikos Seime.

Ministras Pirmininkas

Ūkio ministras

Dokumentų valdymo ir asmenų
aptarnavimo skyriaus redaktorė

Sigita Siniauskaitė-Petkevičienė

Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos
Teisės ir pirkimų departamento
Teisėkūros skyriaus vedėjas

Arūnas Alekna

2018-05-24

Teisingumo ministras

Elvinas Jankevičius

2018 05 24

Ūkio viceministras

Gintaras Vilda

2018 05 23

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
TECHNOLOGIJŲ IR INOVACIJŲ ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS
MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 4, 14, 15, 21, 23, 24 IR 84
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 18 IR 25 STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS
GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Inovacijos – šiuolaikinės ekonomikos, socialinės gerovės ir klestinčios kultūros variklis, lemiantis aukštą valstybės konkurencingumą ir visuomenės gerovę. Valstybinio inovacijų skatinimo veiklos misija – pamatuotų ir koordinuotų valstybės intervencinių priemonių būdu sudaryti sąlygas visuomenės kūrybinio potencialo panaudojimui ekonomikoje ir paskatinti inovacijas ir verslumą, telkiant piliečius, įmones, institucijas ir organizacijas kurti ir aktyviai naudoti visuomenės poreikius tenkinančius sprendimus. Inovacijų skatinimo politika užtikrina kūrybingumo ir inovacinių gebėjimų ugdymą visuose švietimo sistemos lygmenyse bei viešajame ir privačiame ūkio sektoriuose ir sukuria inovacijoms palankias sąlygas (ekosistemą), pagrįstas tinkamomis teisinėmis nuostatomis ir darniu visos valstybės mokslo technologijų ir inovacijų (toliau – MTI) sistemos veikimu. Inovacijų skatinimas – mokslo, technologinių, verslo ir praktinių žinių stiprinimas ir tinkamų sąlygų sudarymas šias žinias efektyviai paversti naujais gaminiais, paslaugomis ir sprendimais, kurie padeda siekti strateginių valstybės tikslų, tinkamai reaguoti į globalizacijos iššūkius ir tenkinti piliečių, verslo ir viešojo sektoriaus poreikius, užtikrinančius šiuolaikinės žinių ir gerovės visuomenės kūrimą. Efektyviai veikianti mokslo, technologijų ir inovacijų sistema – būtina sąlyga kūrybingos visuomenės vystymuisi, konkurencingos ir tvarios žiniomis grįstos ekonomikos plėtrai, politinio, gynybinio, ekonominio, technologinio, informacinio ir bendrojo valstybės saugumo stiprinimui ir visaverčiam įsitraukimui į tarptautines vertės kūrimo grandines. Inovacijų skatinimas ir inovacinės kultūros formavimas – darnios visuomenės, gebančios išsaugoti savo tapatybę ir plėtoti kūrybines galias, sukūrimo pagrindas.

Valstybių MTI sistemos evoliucionuoja ir reikalauja bendradarbiauti įstatymų leidėjus, politinių sprendimų priėmėjus, politikos formuotojus, MTI bendruomenių ir visuomenės atstovus. MTI vis labiau skverbiasi į visas gyvenimo sritis. Politinių sprendimų priėmimas daugelyje viešojo valdymo sričių yra glaudžiai susijęs su sprendimus priimančiųjų informuotumu MTI srityje. Todėl, augant politinių problemų sudėtingumui, pokyčių valstybėje greičiui, esant padidėjusiam šiuolaikinių visuomenių vystymosi pažėdžiamumui globalizacijos sąlygomis ir vykstant revoliuciniams žinių ir technologijų pokyčiams, tiek vyriausybėms, tiek ir parlamentams kyla poreikis ne tik sumaniai koordinuoti MTI srities politiką ir strategiškai valdyti šią sritį, bet ir naudoti MTI srities žinias visose kitose politikos srityse, t. y. būti tinkamai informuotiems šioje srityje ir savo priimamus politinius sprendimus grįsti mokslinio ir (ar) technologinio šių sprendimų pagrįstumo įrodymais.

Pastarojo laikotarpio Lietuvos ekspertų ir ypač ekspertų iš tokių tarptautinių organizacijų kaip Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO), Europos Komisija (EK), Tarptautinis valiutos fondas (TVF) ir kitų atliktų studijų išvadose bei rekomendacijose vieningai pabrėžiama esminių pokyčių Lietuvos MTI srities politikos įgyvendinime būtinybė. Tokias rekomendacijas pagrindžia objektyvūs statistiniai duomenys.

Pastaraisiais metais tiek pagal Pasaulinį inovacijų indeksą, tiek pagal Europos Sąjungos (toliau – ES) Inovacijų sąjungos švieslentę Lietuva, palyginti su kitomis valstybėmis, vis dar atsilieka nuo kitų panašios istorinės patirties, panašaus išsivystymo ir dydžio valstybių.

Gilesnė indeksų sudedamųjų dalių analizė rodo, kad Lietuva, būdama gana pažangi pagal

inovacijų įėjimo rodiklius, nesugeba išnaudoti šio savo pranašumo ir pagal inovacijų rezultatus dar labiau atsilieka nuo kitų valstybių. Lietuvos inovacijų efektyvumas, t. y. poveikis ekonomikai, lemiantis konkurencingumo augimą, ypač žemas (1 ir 2 lentelės).

1 lentelė. Lietuvos, Latvijos ir Estijos reitingų pagal pasaulinį inovacijų efektyvumo indeksą dinamika 2011–2017 m.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lietuva	91	62	105	89	74	75	84
Latvija	72	33	74	32	26	28	26
Estija	31	8	51	34	17	6	19

2 lentelė. Lietuvos, Latvijos, Estijos, Airijos ir Suomijos inovacijų poveikio ekonomikai indeksų dinamika pagal ES Inovacijų švieslentę 2011–2016 m.

	2011	2013	2014	2015	2016
Lietuva	0,209	0,214	0,193	0,177	0,168
Latvija	0,262	0,220	0,225	0,261	0,255
Estija	0,366	0,409	0,378	0,374	0,323
Airija	0,727	0,791	0,775	0,770	0,777
Suomija	0,638	0,663	0,657	0,594	0,561
ES vidurkis			0,595	0,601	0,573

Kita vertus, statistiniai duomenys rodo, kad Lietuvos viešojo sektoriaus išlaidas į mokslinius tyrimus ir į eksperimentinės plėtrą (toliau – MTEP) atsilieka nuo ES vidurkio, ir šis finansavimas negarantuoja net vidutinio mokslo ir technologijų lygio valstybėje – pagal šį rodiklį Lietuva taip pat yra priešpaskutinėje vietoje ES. ES mastu MTEP sričiai iš įvairių šaltinių skiriama bene dvigubai daugiau lėšų nei Lietuvoje. Svarbu ir tai, kad didžiąją dalį, daugiau nei 50 proc., MTEP finansavimo ES sudaro verslo sektoriaus lėšos, o valstybės finansinis indėlis lyginant su verslu yra beveik dukart mažesnis. Lietuvoje situacija – atvirkštinė.

2017 m. Europos inovacijų švieslentė rodo, kad Lietuvos MTEP sistemos ekonominis poveikis inovacijoms yra žemas ir nerodė jokio progreso 2010–2016 metais. 2016 m. pagal EIS suvestinį rodiklį „Poveikis pardavimams“ Lietuva ES28 reitinge užėmė paskutinę vietą.

Ypač žemos Lietuvos pozicijos pasaulyje ir Europoje pagal MTEP išlaidas privačiame sektoriuje, bendras viešojo ir privataus sektorių publikacijas, tarptautines patentų paraiškas, pažangių ir vidutiniškai pažangių technologijų ir žinioms imlių paslaugų eksportą.

Analizuojant šių reitingų duomenis detalčiau, galima pamatyti, kad Lietuvoje labiausia trūksta žinių panaudojimo naujoms technologijoms ir produktams kurti, t. y. mokslo ir verslo bendradarbiavimas realiai nevyksta.

Statistiniai duomenys rodo, kad MTEP išlaidos, ypač iš viešojo sektoriaus, į MTI sritį ir taikomos tarptautiniu lygiu patikrintos šios srities skatinimo priemonės neduoda laukiamo rezultato. Todėl darytina išvada, kad žemo Lietuvos inovatyvumo priežastys yra sisteminės, t. y. Lietuvos MTI sistema veikia neefektyviai. Tačiau pagal viešojo sektoriaus pritrauktas verslo lėšas Lietuva ES užima antrąją vietą, į pirmąją poziciją užleisdama tik Vokietiją. Tai reiškia, kad esamas žinioms imlaus verslo sektorius Lietuvoje labai aktyvus, bendradarbiavimas vyksta, taigi valstybės vykdoma esamų mokslo institucijų ir žinioms imlaus verslo įmonių bendradarbiavimo politika pasiteisina, yra efektyvi. Tačiau problema tampa inovacijų kultūros diegimas kitose įmonėse – Lietuvos žinioms imlaus verslo sektorius ES mastu yra labai nedidelis.

Šią išvadą dėl žemo Lietuvos valstybės institucijų, atsakingų už MTI politikos formavimą ir įgyvendinimą, veiklos efektyvumo patvirtina Pasaulio banko ir kitų tarptautinių organizacijų tyrimais pagrįstos išvados apie santykinai žemą viso Lietuvos viešojo sektoriaus veiklos efektyvumą.

Šiame kontekste pažymėtinas Estijos pavyzdys, kuris parodė, kad laiku atlikta šalies MTI

sistemos reforma davė apčiuopiamų rezultatų. Estijos inovacijų sistemą sudaro: patariamoji ekspertinė Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veiklos taryba prie Vyriausybės, Ekonomikos ir ryšių ministerija, kartu su savo patariamuoju Inovacijų politikos komitetu formuojanti valstybės taikomųjų mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros veiklos ir inovacijų (toliau – MTEPI) politiką, ir pagrindinė šią MTEPI politiką įgyvendinanti investicinė agentūra „Versli Estija“ („*Enterprise Estonia*“). Estijos Švietimo ir mokslo ministerija atsakinga už politikos formavimą mokslinių tyrimų ir švietimo srityse. Toks aiškus atsakomybės už mokslinius tyrimus (kaip mokslinę kompetenciją ir aukščiausio lygio specialistų rengimą užtikrinančią veiklą) ir už MTI (kaip naujų produktų kūrimą ir diegimą į rinką skatinančias veiklos rūšis) pasidalijimas užtikrina efektyvų Estijos inovacijų sistemos veikimą – pagal inovatyvumą Estija jau pasiekė ES vidurkį ir artėja prie Europos ir pasaulio lyderių.

Tačiau šie žemi formalūs statistiniai rodikliai neatspindi realios situacijos. Lietuvos mokslininkų pasaulinio lygio pasiekimai ir nuolatos demonstruojami inovatyvaus verslo pavyzdžiai rodo, kad realiai inovacijos kuriamos ir diegiamos, tačiau ne visada tai atspindi statistika. Tyrimai ir apklausos rodo, kad Lietuvoje nėra bendro MTEP ir inovacinės veiklos supratimo. Eksperimentinės plėtros veikla dažnai sutapatinama su moksliniais tyrimais. Vyrauja taisytinas MTI srities veiklos rūšių suvokimas ir prieštaringa ES ir EBPO apibrėžtų pagrindinių veiklos rūšių terminų ir jų apibrėžimų interpretacija ir klaidingas tiesinio inovacijų modelio suvokimas, kad inovacijos galimos tik kaip mokslinių tyrimų rezultatas. Dėl šių priežasčių verslas dažnai nedeklaruoja savo vykdomos inovacinės veiklos ir nesinaudoja mokesčių lengvatomis, skirtomis MTEP veiklai. Dėl to nukenčia oficiali statistika ir Lietuvos, kaip inovatyvios valstybės, įvaizdis.

EK atliekamos valstybių narių stebėsenos ataskaitos, EBPO, TVF ir kiti užsienio bei Lietuvos ekspertai nurodo konkrečias Lietuvos MTI sistemos problemas:

- 1) inovacijų politikos fragmentiškumas;
- 2) strateginio valdymo ir politikos koordinavimo stoka;
- 3) vieno lyderio nebuvimas;
- 4) neefektyvi institucinė sąranga;
- 5) nepagrįsta programų ir priemonių gausa;
- 6) vienareikšmio mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros veiklos ir inovacinės veiklos rūšių suvokimo nebuvimas;
- 7) prioritetų gausa ir kitos.

EK Mokslinių tyrimų ir inovacijų stebėjimų centro (angl. *Research and Innovation Observatory – RIO*) 2015 metų valstybės ataskaitoje „Lietuva 2015“ (toliau – RIO ataskaita) taip pat atkreipiamas dėmesys į Lietuvos MTI sistemos politikos prioritetų, strateginio lygmens programų, finansavimo ir institucinį fragmentiškumą, nepakankamą tarpinstitucinį bendradarbiavimą. RIO ataskaitoje pabrėžiama, kad Lietuvos bandymai siekti inovacijų skatinimo priemonių ir joms skirtų finansinių išteklių sinergijos tokioje fragmentuotoje sistemoje neduoda rezultatų. Dabartinis Lietuvos MTI sistemos valdymo modelis yra reaguojamojo, o ne aktyvaus pobūdžio. RIO ataskaitoje pabrėžiama būtinybė konsoliduoti valstybės institucijų pastangas ir išteklius siekiant kryptingo jų panaudojimo MTI politikai įgyvendinti, ypač atsižvelgiant į sumaniąją specializaciją. Taip pat pabrėžiama priemonių koordinavimo ir įgyvendinimo stebėsenos būtinybė.

RIO ataskaitoje rekomenduojama peržiūrėti MTI priemones įgyvendinančių agentūrų funkcijas ir koordinavimo modelį, ypač rengiantis iššūkiams po 2020 metų. RIO ataskaitos ekspertai rekomenduoja nedelsiant priimti reikalingus sprendimus, siekiant optimizuoti MTI sistemos institucijų (agentūrų) tinklą, sumažinti fragmentiškumą ir dubliavimą bei sustiprinti strateginius agentūrų gebėjimus, įgyvendinant MTI politiką ir užtikrinant sisteminių programų valdymą.

2016 m. EBPO ekspertų atliktos Lietuvos inovacijų politikos peržiūros ataskaitoje (OECD *Reviews of Innovation Policy: Lithuania*, OECD, 2016) (toliau – EBPO ataskaita) pabrėžiami tie patys Lietuvos MTI politikos formavimo ir įgyvendinimo trūkumai – fragmentiškumas ir koordinavimo stoka. EBPO ekspertai taip pat pažymi gremėzdiškas teises procedūras, sudėtingą ir

fragmentuotą MTI sistemos institucinę sąrangą. EBPO ataskaitoje pabrėžiama, kad MTI politiką įgyvendinančių agentūrų gausa ir dar didesnis šių agentūrų naudojamų priemonių skaičius inovacijų paramos sistemą daro labai sudėtingą ir sunkiai prieinamą, ypač verslui.

EBPO ekspertai rekomenduoja peržiūrėti ir konsoliduoti visas strateginio lygmens MTI programas, parengti ir atlikti MTI politikos įgyvendinimo institucinę reformą, t. y. konsoliduoti agentūras ir jų vykdomas programas. Reforma turi užtikrinti MTI politiką įgyvendinančių inovacijų paramos programų koordinavimą.

Tarptautinio valiutos fondo (TVF) 2017 m. diskusijų su Lietuva pagal IV Susitarimo straipsnį ataskaitoje (angl. *Republic of Lithuania: 2017 Article IV Consultation Staff Report, International Monetary Fund. European Dept. June 30, 2017*) (TVF ataskaita) rekomenduojama „konsoliduoti labai fragmentuotą inovacijų skatinimo sistemos institucijų ir priemonių sąrangą, užtikrinant verslo lyderystę“.

TVF ataskaitoje pažymima, kad Lietuvoje egzistuoja daugybė institucijų, atliekančių patariamąsias ir įgyvendinančiąsias funkcijas ir pavaldžių Lietuvos Respublikos Vyriausybei (toliau – Vyriausybė), Lietuvos Respublikos Seimui (toliau – Seimas), Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijai (toliau – ŠMM) ir Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai (toliau – ŪM). Kiekvienos jų įgaliojimai – riboti, nėra efektyvaus jų veiklos koordinavimo, dėl to auga jų išlaikymo kaštai ir darosi sudėtinga naudotis visa MTI sistema. TVF ekspertai, remdamiesi pasiteisinusiu Izraelio modeliu, siūlo Lietuvai visas institucijas, kurių paskirtis – skatinti inovacijas, sujungti į vieną instituciją, o už studijų ir fundamentinių mokslinių tyrimų politikos įgyvendinimą atsakingas institucijas – į kitą. TVF ataskaitoje Lietuvai rekomenduojama orientuotis labiau į tiesioginę ir plataus spektro paramą tiesiogiai verslui negu į viešosios paramos infrastruktūros ir paslaugų, kuriomis verslas naudojasi vangiai, kūrimą.

2017 m. spalio mėnesį pateiktoje Programos „Horizontas 2020“ Paramos politikai priemonės (angl. *Policy Support Facility – PSF*) ekspertų ataskaitoje (angl. *Report: „Specific Support for Lithuania. Fit for Future“, European Commission, Horizon 2020 Policy Support Facility, September 2017*) (toliau – PSF ataskaita) atkreipiamas dėmesys į tai, kad Lietuvos paramos verslui agentūrų sistema yra labai sudėtinga ir fragmentuota. Keturios iš penkių (viešoji įstaiga Lietuvos verslo paramos agentūra (toliau – LVPA), VšĮ „Versli Lietuva“ (toliau – VL), viešoji įstaiga „Investuok Lietuvoje“ (toliau – IL) ir UŽDAROJI AKCINĖ BENDROVĖ „INVESTICIJŲ IR VERSLO GARANTIJOS“ (toliau – INVEGA) paramą verslui teikiančios agentūros atskaitingos ŪM, o viena iš jų – Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra (toliau – MITA) – ŠMM ir ŪM kartu. Ekspertai atkreipia dėmesį į tai, kad MITA, kurios įkūrimu buvo žadėta užtikrinti MTI politikos įgyvendinimo horizontalų koordinavimą, koordinuojančia agentūra netapo. Tą rodo ir paramos inovacijoms finansinių srautų pasiskirstymas tarp agentūrų – didžioji ES struktūrinės paramos verslui dalis, susijusi su inovacijų skatinimu, paskirstoma per LVPA ir viešąją įstaigą Centrinę projektų valdymo agentūrą (toliau – CPVA).

PSF ataskaitoje MTI politikos ekspertai rekomenduoja sujungti minėtas agentūras ir VšĮ Lietuvos inovacijų centrą, ir įkurti vieną verslo ir inovacijų paramos agentūrą, kurioje būtų sutelktos visos paramos verslui ir inovacijų skatinimo funkcijos, įskaitant paramą startuoliams, klasteriams, atviros prieigos centrų veiklos užtikrinimą ir vieno langelio principu veikiančio informacinio portalo „Interface Lithuania“ funkcionavimą.

Siekiant sumažinti institucijų funkcijų dubliavimą, PSF ataskaitoje rekomenduojama aiškiai atskirti taikomųjų mokslinių tyrimų (TMT), eksperimentinės plėtros (EP) veiklos ir inovacinės veiklos finansavimą nuo fundamentinių mokslinių tyrimų (FMT) finansavimo. Todėl naujoji agentūra turėtų būti atsakinga už EP veiklos ir inovacinės veiklos finansavimą ir kitokią paramą visiems naudos gavėjams: įmonėms, viešojo sektoriaus institucijoms ir mokslinių tyrimų institutams. Vienos agentūros įsteigimas vietoje daugybės dabar egzistuojančių agentūrų ir fondų, PSF ataskaitos ekspertų nuomone, leistų Lietuvai sukurti efektyviau veikiančią ir skaidresnę inovacijų skatinimo sistemą.

Atsižvelgiant į apžvelgtus tarptautinių organizacijų ir Lietuvos ekspertų siūlymus dėl Lietuvos MTI sistemos tobulinimo, **galima išskirti šias pagrindines rekomendacijas Lietuvai:**

1) išgryninti ir konsoliduoti institucines MTI politikos formavimo ir įgyvendinimo funkcijas;

2) MTI politikos formavimo srityje būtina aiškiai atskirti politikos priemones, reikalingas efektyvios studijų ir MTEP sistemos mokslo ir studijų institucijose funkcionavimui užtikrinti, nuo politikos priemonių, reikalingų valstybės konkurencingumo didinimui, skatinant naujų produktų kūrimą ir diegimą, t. y. inovacijas tiek versle, tiek viešajame sektoriuje;

3) MTI politikos įgyvendinimo srityje būtina konsoliduoti įgyvendinančias institucijas ir jų įgyvendinamas programas. Šis konsolidavimas turi remtis tais pačiais funkcijų išgryninimo ir atskyrimo principais. Mokslinių tyrimų (įskaitant ir EP mokslo ir studijų institucijose) ir studijų srityje politikos įgyvendinimą turi užtikrinti LMT, o TMT, EP veiklos ir inovacijų srityje – inovacijų agentūra. Taigi tiek institucijos, tiek programos turėtų būti konsoliduojamos pagal funkcijų panašumo ir papildomumo modelį, siūlomą EBPO, TVF ir ES ekspertų.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pažangiose inovacijų požiūriu ES valstybėse MTI politiką įgyvendinančios institucijos savo funkcijas taip pat yra pasiskirsčiusios šiuo principu: MTI politiką FMT srityje įgyvendina mokslo fondai ir mokslinių tyrimų tarybos (Suomijoje – *Academy of Finland*, Nyderlanduose – *NWO*, Švedijoje – „*Vatenskap sradet*“), o TMT, EP veiklos ir inovacinės veiklos srityje – inovacijų agentūros (Suomijoje – *TEKES*, Nyderlanduose – *RVO*, Švedijoje – *VINNOVA*).

Pažangių užsienio valstybių pavyzdžiai rodo, kad veiksmingiausios inovacijų ekosistemos, kurias sudaro dvi glaudžiai tarpusavyje sąveikaujančios sistemos – mokslo ir studijų sistema, kuri apima valstybės mokslinę kompetenciją, ir technologijų ir inovacijų sistema, kuriai priskiriamas valstybės konkurencingumo didinimas inovacijų pagrindu, t. y. naujų produktų kūrimo naudojant mokslo, technologines ir praktines žinias ir šių produktų diegimo į rinką skatinimas.

Atsižvelgdama į išdėstytą MTI srities apžvalgą ir siekdama įgyventi tarptautinių organizacijų ekspertų rekomendacijas ir sudaryti palankias sąlygas Lietuvoje vykdyti eksperimentinės plėtros veiklą, kurti ir diegti inovacijas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2018 m. balandžio 24 d. įsakymu Nr. 4-238 „Dėl Teisėkūros iniciatyvų mokslo, technologijų ir inovacijų viešojo valdymo sistemai tobulinti darbo grupės sudarymo“ sudaryta darbo grupė (toliau – Ūkio ministro sudaryta darbo grupė) parengė Lietuvos Respublikos technologijų ir inovacijų įstatymo projektą (toliau – Projektas) ir lydimąjį Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo XI-242 4, 14, 15, 21, 23, 24 ir 84 straipsnių pakeitimo ir 18 ir 25 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektą (toliau – Lydimasis projektas) (toliau kartu – Projektai).

Projektai parengti įgyvendinant Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 188.1 ir 192.7 papunkčių nuostatas ir atitinkamus Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 4.1.1 darbo „MTI viešojo valdymo sistemos tobulinimas, užtikrinant politikos integralumą ir efektyvų tarpinstitucinį bendradarbiavimą“ veiksmus. Be to, Vyriausybės 2017 m. balandžio 19 d. pasitarimo protokoliniu sprendimu šis darbas priskirtas prie Vyriausybės 2018–2020 metų prioritetinių darbų ir įtrauktas į Lietuvos Respublikos Vyriausybės strateginių projektų portfelį.

Technologijų ir inovacijų įstatymo projekto rengimas numatytas kaip inovacijų reformos – vienos iš Lietuvos šešių struktūrinių reformų (švietimo, sveikatos apsaugos, mokesčių, inovacijų, šešėlinės ekonomikos mažinimo ir pensijų srityse) – plano dalis.

Projekto tikslas – sudaryti teisinės sąlygas sukurti palankias sąlygas Lietuvoje vykdyti eksperimentinės plėtros veiklą, kurti ir diegti inovacijas, taip pat sudaryti palankias sąlygas Lietuvoje efektyviam visuomenės intelektinės veiklos ir kūrybinių galių, kuriomis siekiama visuomenei naudinga kryptimi pakeisti realią aplinką ir joje vykstančius procesus, naudojimui, kuriant, įgyvendinant ir pritaikant praktikoje naujas idėjas ir sprendžiant valstybei, visuomenei ir ūkiui svarbias problemas ir siekiant padidinti šalies konkurencingumą.

Svarbiausi keliama valstybės MTI politikos efektyvumą užtikrinantys Projekto **uždaviniai**:

1. Sukurti darnią teisinę aplinką, skatinančią naujų produktų kūrimą (ne tik mokslo, bet ir technologinių, verslo ir praktinių žinių pagrindu) viešojo ir privataus sektorių pastangomis ir šių naujų produktų diegimą į rinką. Tai siūloma pasiekti aiškiai ir tiksliai teisinėmis priemonėmis apibrėžus viso inovacijų ciklo ir jo etapų sampratą, valstybės paramos visų subjektų vykdomai MTEP ir inovacinei veiklai ir šios veiklos skatinimo principus, atitinkančius strateginius valstybės tikslus siekiant konkurencingumo augimo ir derančius su ES taikomais valstybės pagalbos verslui reikalavimais.

2. Sukurti efektyvią MTI politikos koordinavimo ir strateginio valdymo sistemą, užtikrinančią vieningą MTI politiką ir jos įgyvendinimą.

3. Optimizuoti institucinę MTEP ir inovacijų politiką įgyvendinančių institucijų bei viešąsias paslaugas MTI srityje teikiančių įstaigų ir organizacijų struktūrą, siekiant kuo efektyvesnio valstybės biudžeto ir ES paramos lėšų naudojimo. Sudaryti prielaidas įkurti Valstybinį inovacijų fondą.

2. Projektų iniciatoriai ir rengėjai

Projekto iniciatorė – Vyriausybė. Projektus parengė Ūkio ministro sudaryta darbo grupė (darbo grupės pirmininkė ūkio ministro patarėja Olga Vėbrienė, tel. 8 706 64 631, el. paštas Olga.Vebriene@ukmin.lt). Projektų derinimą su suinteresuotomis institucijomis ir visuomene koordinuoja Ūkio ministerijos Inovacijų departamento (direktorius Dimitrijus Kucevičius, tel. 8 706 64 669, el. p. Dimitrijus.Kucevicius@ukmin.lt) Inovacijų politikos skyriaus vedėjas Tadas Tumėnas, tel. 8 706 64 692, el. p. Tadas.Tumenas@ukmin.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu MTEP veikla yra reguliuojama Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme (toliau – MSĮ). Šių veiklos rūšių fragmentiškas (dalinis) teisinis reguliavimas taip pat įtvirtintas Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatyme, Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme, Lietuvos Respublikos investicijų įstatyme, Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatyme ir kituose įstatymuose. Dėl visų minėtų įstatymų specifiškumo ir žinybiškumo viso naujo produkto kūrimo ciklo procesų skatinimo reguliavimas stokoja holistinio požiūrio ir yra labai fragmentuotas.

Šiuo metu nėra įstatymo, sisteminiu požiūriu reguliuojančio valstybės intervencijas į viešųjų ir privačiųjų subjektų vykdomą technologinę ir inovacinę veiklą visoje mokslui imlių inovacijų ciklo grandinėje. Tokio reguliavimo nėra ir kitomis žiniomis (technologinėmis, praktinėmis, verslo) grįstų naujų produktų kūrimo ir diegimo procese.

MSĮ skirtas MTEP veiklos reguliavimui. MSĮ tik fragmentiškai reguliuoja pagrindinį inovacijų ciklo etapą: naujų produktų kūrimo veiklą, t. y. EP veiklą. EP veikla valstybėje visiškai nereguluojama, kai ji nėra susijusi su mokslinių tyrimų rezultatų panaudojimu kuriant naujus produktus. Naujų produktų diegimo į rinką (inovacinės) veiklos įmonėse skatinimas viešosiomis lėšomis apskritai nereguluojamas.

Egzistuojanti MTI šios srities teisinio reguliavimo fragmentacija lėmė tai, kad buvo sukurta griozdiška, neatitinkanti valstybės mastų ir neskaidri sistema, kurioje institucijos ne papildo viena kitos veiklą, o dubliuoja viena kitos funkcijas ir dažnai varžosi tarpusavyje.

Pagrindinės inovacijų valstybinio skatinimo reguliavimo srities problemos:

1) EP veikla pagal MSĮ nuostatas ir, vadovaujantis ŠMM nuostatais, iki 2018 m. gegužės 16 d. buvo priskiriama jos kompetencijai, nors savo turiniu (šiam etapui vykdoma verslo aplinka ir reikalinga verslo ir technologinė disciplina) ši veikla priklauso verslo interesų sričiai ir yra priskirtina ekonomikos sričiai, t. y. ŪM kompetencijai, nes ŪM yra atsakinga už valstybės ekonomikos konkurencingumo didinimą ir inovacijų (naujų produktų kūrimo, ir jų diegimo į rinką) skatinimą.

2) Pagal MSI, EP veikla valstybės mokslo ir studijų institucijose praktiškai nevertinama ir nefinansuojama, nors šios institucijos tuo pačiu įstatymu įpareigojamos vykdyti šią veiklą. Tačiau 2017 m. buvo atnaujinta mokslo veiklos finansavimo ir vertinimo tvarka, kurioje atsižvelgiama į tokius kriterijus: lėšos, gautos iš ūkio subjektų už jų MTEP užsakymų vykdymą“, „EPO, USPTO ar JPO pateiktos patentų paraiškos“, „EPO, USPTO ar JPO išduoti patentai, kurių savininkai yra Lietuvos fiziniai ar juridiniai asmenys“; mokslo-verslo bendradarbiavimo susitarimai, dalyvavimas valstybės valdymo institucijų, valstybės ir savivaldybių įstaigų ir organizacijų, verslo subjektų.

3) Verslo subjektų vykdomų TMT ir EP veiklos rėmimas ar skatinimas valstybės lėšomis apskritai nereguliuojamas (nes MSI reguliuoja tik šių veiklos rūšių vykdymą mokslo ir studijų sistemoje), todėl inovacijų skatinimas siekiant valstybės biudžeto lėšomis finansuoti ir remti verslo subjektų vykdomos MTEP ir kitus įmonių inovacinės veiklos etapus nevyksta, išskyrus rėmimą ES struktūrinės paramos lėšomis, nes abi šios veiklos rūšys priklauso ŠMM kompetencijai, t. y. formaliai ŪM net neturi kompetencijų vertinti ir remti TMT ir EP veiklą, vykdomą verslo įmonėse. Antra vertus, ŠMM tik iš dalies remia privačių verslo subjektų vykdomų mokslinių tyrimų ir EP veiklos. Tai sukuria tokią praktiką valstybėje, kai MTEP valstybės institucijų yra reglamentuojami ir skatinami ne pagal veiklos pobūdį, o pagal tikslinių subjektų nuosavybės formą, t. y. ŠMM atsakinga už tų pačių veiklos rūšių skatinimą valstybės mokslo ir studijų institucijose, o ŪM – verslo įmonėse. Dėl to valstybėje atsirado dubliuojančios institucijos, kurioms priskirtos tos pačios inovacinės veiklos rūšys įvairių teisinių formų institucijose (Lietuvos mokslo taryboje, Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centre (toliau – MOSTA) ir MITA, Europos socialinio fondo agentūroje (toliau – ESFA), CPVA, LVPA, IL ir VL, INVEGA, ir kt.).

4) Dėl fragmentuotos inovacijų skatinimo politikos, supainiotos pagrindinių inovacijų ciklo etapų veiklos rūšių sampratos ir tikslų apibrėžimų nebuvimo valstybėje susidarė klaidingas mokslinių tyrimų ir EP veiklos (MTEP), kaip vienos rūšies veiklos, dažniausia siejamos tik su moksline veikla, suvokimas. Todėl beveik visos valstybės taikomos MTEP veiklos skatinimo versle priemonės „reikalauja“ iš verslo atlikti pačioms arba užsakyti valstybės mokslo ir studijų institucijose mokslinius tyrimus, nors inovacijos versle dažniausia yra susijusios su naujų produktų kūrimu (eksperimentinės plėtros veikla) ir jų diegimu į rinką ir dažniausiai nereikalauja mokslinių tyrimų. Panaši padėtis yra ir su kultūros bei socialinėmis inovacijomis.

Dėl minėtų priežasčių MSI taikymas skatinant inovacijas versle, t. y. iš jo nuostatų kylančio teisinio reguliavimo, pritaikyto tik mokslo ir studijų sistemai, naudojimas ŪM ir jai pavaldžių institucijų veikloje, reglamentuojant valstybės paramą verslo subjektams, vykdančioms MTEP ir inovacinės veiklos (MTEPI) rūšis, yra prieštaringas ir daugeliu atvejų sukelia nepageidaujamų finansinių, teisinių, ir ekonominių pasekmių. Susidaro paradoksali situacija, kai ŪM savo strateginiams tikslams įgyvendinti (ekonomikos augimo ir konkurencingumo didinimui užtikrinti) priversta naudotis teisiniu reguliavimu, skirtu ŠMM strateginiams tikslams įgyvendinti, t. y. efektyviam MTEP mokslo ir studijų institucijose ir studijų sistemos funkcionavimui užtikrinti. Tokia teisinė situacija sukelia ypatingų problemų, kai šios dvi ministerijos ir joms pavaldžios valstybės institucijos, taikydamos MSI ir susijusių teisės aktų nuostatas jų ministrų valdymo srityse, bando bendradarbiauti ir formuoti bei įgyvendinti bendrą MTEPI politiką.

Tokia teisinė ir kultūrinė aplinka lėmė tai, kad geriausių užsienyje naudojamų inovacijų skatinimo priemonių pavyzdžių taikymas Lietuvoje neduoda laukiamų rezultatų, nesudaro prielaidų stiprinti mokslo ir verslo bendradarbiavimą, skatinti naujo ir inovatyvaus verslo kūrimąsi ir konkurencingumo augimą. Tai lėmė neefektyvų valstybės biudžeto ir ES struktūrinės paramos lėšų panaudojimą pastaraisiais metais ir ženklų Lietuvos atsilikimą inovacijų srityje, palyginti su kitomis ES valstybėmis. Tai rodo Lietuvos inovacijų sistemos neefektyvumą. Inovacijų skatinimo politikos teisinis neapibrėžtumas sudaro palankias sąlygas neskaidriam valstybės biudžeto lėšų panaudojimui skiriant finansavimą valstybės mokslo ir studijų institucijoms bei remiant verslo inovacinę veiklą.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama Technologijų ir inovacijų įstatyme siūloma įtvirtinti šias pagrindines nuostatas.

1. MTI srityje siūloma naudoti bendrą tarptautinėje praktikoje bei šiame įstatyme ir MSĮ aiškiai apibrėžtų pagrindinių mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros veiklos ir inovacinės veiklos rūšių sąvokų sistemą. Pagrindinės MTI sričių sąvokos Projektuose apibrėžiamos apibendrintai ir neprieštarauja EBPO ir ES taikomiems šių sąvokų apibrėžimams.

Projektuose taikomas holistinis požiūris į MTI viešojo valdymo sritis, todėl technologijų sritis Projekte apibrėžiama, kaip sritis, apimanti valstybės ir visuomenės problemų sprendimo būdus visose viešojo gyvenimo srityse, įskaitant viešąjį valdymą, saugumo ir gynybos, socialinę, kultūrinę ir kitas. Analogiškai inovacijos šiuose Projektuose apima ne tik ekonomiką, bet ir socialinę, kultūrinę ir visas kitas sritis.

Sąvoka „produktas“ Projektuose taip pat suprantama apibendrintai, t. y. apima ne tik gaminius (prekes), paslaugas, procesus, metodus, dizaino ir meno kūrinius, bet ir bet kokius kitus valstybės ir visuomenės problemų sprendinius, įskaitant sprendinius socialinėje ir kultūrinėje srityse.

MTEP veikla įstatyme siūloma apibrėžti naudojant pasaulinėje praktikoje taikomą praktiką, kuri turi būti naudojama rengiant ir tvirtinant MTEP veiklos finansavimo, skatinimo ir rėmimo programas, paraiškas ir projektus, dėstytojų ir tyrėjų kvalifikacinius reikalavimus, vertinant tyrėjų bei valstybės mokslo ir studijų institucijų veiklą.

2. Siekiant horizontalios MTI viešojo reguliavimo srities politikos koordinavimo ir strateginio valdymo (t. y. valstybės strateginiams klausimams (dėl bendrosios valstybės MTI politikos formavimo, MTI prioritetų nustatymo, nacionalinio lygio mokslo ir technologijų programų inicijavimo ir pan.) svarstyti ir siūlymams Vyriausybei teikti) siūloma įkurti Vyriausybės komisiją – Mokslo, technologijų ir inovacijų tarybą, kuriai pirmininkautų Ministras Pirmininkas. Siekiant dalyvauti formuojant MTI politiką, koordinuoti MTI politikos įgyvendinimą ministerijų lygiu ir sustiprinti sektoriinių ministerijų gebėjimų horizontalioje MTI srityje siūloma suteikti galimybę visose sektoriinėse ministerijose įkurti mokslo, technologijų ir inovacijų tarybas ar padalinius, ar pareigybes, kurios būtų atsakingos už dalyvavimą formuojant horizontalią valstybės MTI politiką ir koordinuojant jos įgyvendinimą ūkio sektoriuose.

3. Projekte siūloma nustatyti, kad Mokslo, technologijų ir inovacijų tarybai padeda atlikti funkcijas (renka, analizuoja ir apibendrina informaciją ir duomenis, rengia atitinkamų pasiūlymų, teikimų, įžvalgų, planų ir kitų dokumentų projektus, teikia juos Tarybai, atlieka kitus veiksmus, būtinus Tarybos funkcijoms atlikti) MOSTA. Kadangi MOSTA atliks ne tik mokslo ir studijų, profesinio mokymo srities, bet ir technologijų ir inovacijų srities funkcijas, ateityje planuojama pakeisti jos pavadinimą į tokį, kuris atitiks jos realiai vykdomą veiklą.

4. Valstybės politikos formavimą technologijų ir inovacijų srityje priskirti ŪM kompetencijai. Taip pat Projekte nurodomos ŪM, ŠMM ir kitų ministerijų funkcijos formuojant (ŪM) ir dalyvaujant formuojant politiką technologijų ir inovacijų srityje.

5. Technologijų ir inovacijų politikai įgyvendinti įkurti šią politiką įgyvendinančią instituciją – Inovacijų agentūrą, t. y. Vyriausybės įgaliotą instituciją, kuri gali būti pertvarkoma į viešąją įstaigą (taip nurodyta baigiamosiose nuostatose). Toks reguliavimas pasirinktas siekiant išvengti Projekto nuostatų pakeitimų dėl planuojamo vykdyti institucijų ir įstaigų optimizavimo ir galimybės Vyriausybei pasirinkti efektyviausią politiką įgyvendinančios institucijos teisinę formą (viešoji įstaiga arba biudžetinė įstaiga). Siekiant įstatymo lygmens teisinio reguliavimo nuostatas įtvirtinti viename įstatyme, jos nustatytos Projekte, atitinkamai Lydimajame projekte MITA teisinio reguliavimo nuostatų atsisakoma.

6. Projekte taip pat siekiama aprašyti subjektus, vykdančius eksperimentinės plėtros ir inovacinę veiklą, jų finansavimo ir paramos jiems teikimo būdus. Kai kurių subjektų teisinis reguliavimas iš MSĮ perkeliamas į Projektą.

7. Inovacijų skatinimo visose naujų produktų kūrimo ir ankstyvosiose įvedimo į rinką stadijose efektyvumui padidinti Projekte siūloma sudaryti teisinės prielaidas įkurti valstybinį inovacijų skatinimo fondą.

Valstybinį inovacijų skatinimo fondą siūloma įkurti Izraelio valstybinio MTEP fondo, kurio operatorius – Izraelio inovacijų tarnyba, pavyzdžiu. Lietuvos valstybinis inovacijų skatinimo

fondas nebūtų juridinis asmuo, jo administravimą galima būtų pavesti Vyriausybės įgaliotai institucijai (Inovacijų agentūrai). Panašiai šiuo metu veikia Kultūros rėmimo fondas ir Kūno kultūros ir sporto rėmimo fondas.

Inovacijų skatinimo fondo lėšų naudojimo paskirtis – teikiant neatlygintą arba gražintą finansavimą, skatinti visų ūkio subjektų taikomuosius mokslinius tyrimus, eksperimentinės plėtros ir inovacinę veiklą:

1) finansuoti verslo įmonių, ypač naujų inovatyvių ir didelį augimo potencialą turinčių mažųjų ir vidutinių įmonių kūrimąsi ir mažinti šių įmonių verslo riziką, skiriant finansavimą taikomiesiems moksliniams tyrimams, eksperimentinės plėtros bei inovacinei veiklai pradinėje šių įmonių veiklos stadijoje;

2) dalinai finansuoti valstybės institucijų vykdomus inovatyvius viešuosius pirkimus ir ikiprekybinius pirkimus;

3) dalinai finansuoti įstaigų, įmonių, organizacijų ir asmenų dalyvavimą tarptautinėse mokslo, technologijų ir inovacijų programose ir projektuose;

4) finansuoti kitas inovacinės veiklos rūšis.

Savo veiklos pradžioje Inovacijų skatinimo fondo lėšas galėtų sudaryti ES struktūrinės paramos investicijos, skirtos MTEP ir inovacinės veiklos skatinimui. Vėliau šias lėšas sudarytų, lėšos, sukauptos iš atlygintinos paramos ūkio subjektams, t. y. lėšos, grįžtančios iš įmonių, sėkmingai panaudojusių valstybės skatinamąjį finansavimą, Inovacijų agentūrai šiam tikslui skirti valstybės biudžeto asignavimai, palūkanų ir delspinigių, kitos paramos, labdaros ir kitos lėšos. Finansiškai sustiprėjęs šis fondas galėtų kompensuoti ES struktūrinės paramos MTEP ir inovacinei veiklai mažėjimą ateityje.

Valstybinis inovacijų fondas užtikrintų stabilų ir tvarų finansinį šaltinį, skirtą inovacijų skatinimui, ypač remiant didesnės rizikos projektus, kurių dabar nefinansuoja privatūs ir mišrūs rizikos fondai.

Valstybinio inovacijų fondo teisinį reguliavimą (fondo sudarymo, valdymo, administravimo ir lėšų panaudojimo tvarką) nustatys atskiras įstatymas.

Projekte taip pat įtvirtinamos kitos MTI sistemos teisinio reguliavimo sistemiškumui reikalingos nuostatos.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

ŪM užsakymu 2015 m. buvo atlikta Inovacijų skatinimo įstatymo projekto poveikio verslo sąlygoms analizė (Lietuvos Respublikos inovacijų skatinimo įstatymo projekto išsamaus *ex-ante* poveikio verslo sąlygoms vertinimo atlikimo analizės ataskaita, advokatų profesinė bendrija „Baltic Legal Solutions Lietuva“, Vilnius, 2015 m. kovas). Pažymėtina, kad Projektas buvo rengiamas Ūkio ministerijos parengto Inovacijų skatinimo įstatymo projekto pagrindu.

Šioje studijoje pažymima, kad ŠMM ir ŪM formuodamos MTI politiką ir ją įgyvendindamos turi skirtingus strateginius tikslus: ŪM – konkurencingumo didinimo, ŠMM – efektyvaus MTEP mokslo ir studijų institucijose ir studijų sistemos funkcionavimo. Esant dabartiniam teisiniui reguliavimui, ŪM negali tinkamai ir efektyviai įgyvendinti savo veiklos strateginio tikslo – inovacijų aplinkos gerinimo, nes ŠMM pavesta mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros sritis, kurios dalis (eksperimentinė plėtra) susijusi su verslu ir yra neatsiejama inovacijų ciklo dalis. Todėl šioje studijoje daroma išvada, kad institucinė sąranga MTI politikos formavimo srityje (ministerijų lygiu) neužtikrina tinkamo ir efektyvaus MTEP veiklos ir inovacijų veiklos skatinimo politikos formavimo.

Atsižvelgiant į šios studijos išvadas atliktas Technologijų ir inovacijų įstatymo poveikio vertinimas.

1. Pagal šį vertinimą priėmus Technologijų ir inovacijų įstatymą planuojamas ženklus teigiamas poveikis valstybės finansams:

1.1. Optimizavus MTI sistemos institucinę sąrangą sumažės MTI politiką įgyvendinančių institucijų skaičius, todėl sumažės MTI sistemos valdymo kaštai. MTI politiką įgyvendinančių institucijų tinklo konsolidavimas konsoliduotų ir MTI srities ekspertus, kurių paslaugomis naudojasi šios institucijos bazės, o tai savo ruožtu sumažintų ekspertines sąnaudas.

1.2. Didžiausias teigiamas poveikis valstybės finansams planuojamas dėl spartesnio negu *status quo* atveju BVP augimo, kurį lemia valstybės inovatyvumo augimas. Sukūrus inovacijų skatinimui palankesnę teisinę reguliavimą, užtikrinus efektyvesnę MTI politikos koordinavimą ir strateginį valdymą, konsolidavus MTI politiką įgyvendinančių institucijų tinklą ir sukūrus efektyviau veikiančią paramos inovacijoms infrastruktūrą, pagerės inovacinė aplinka, kuri sukels sinerginį teigiamą daugelio veiksnių poveikį valstybės finansams. Tarp šių veiksnių minėtini: inovatyvios produkcijos augimas, eksporto, ypač pažangių technologijų, augimas, tiesioginių užsienio investicijų (TUI) pritraukimo augimas, talentų pritraukimo augimas (protų nutekėjimo tendencijos pakeitimas į protų sugrįžimą ir kitų valstybių aukštos kvalifikacijos specialistų pritraukimas). Tai savo ruožtu verslo subjektams leis sukurti ženkliai daugiau inovatyvių produktų ir taip padidinti konkurencingumą ir sparčiau didinti BVP.

1.3. Galimą dalies surenkamų mokesčių praradimą dėl didesnio inovatyvaus verslo naudojimosi mokesčių lengvatomis minėtas sinerginis efektas visiškai kompensuos.

1.4. Esminės MTI sistemos pertvarkos pagal įstatymo nuostatas teigiamas poveikis valstybės finansams planuojamas ir dėl spartesnio bei efektyvesnio valstybės biudžeto investicijų į MTEP atsipirkimo, t. y. spartesnio ir efektyvesnio mokslo rezultatų komercinimo.

1.5. Labai didelis teigiamas poveikis valstybės finansams numatomas dėl inovacijų viešajame sektoriuje paskatinimo. Taikant siūlomas priemones padidinus valstybės institucijų padalinių ir darbuotojų, atsakingų už viešuosius pirkimus, gebėjimus MTI srityje ir MTI sistemoje įdiegus ikiprekybinių pirkimų ir inovatyvių viešųjų pirkimų schemas, viešieji pirkimai vyktų efektyviau, būtų racionaliau ir skaidriau panaudojami valstybės biudžeto pinigai, viešasis sektorius veiktų efektyviau.

2. Poveikis ekonomikai:

Ilgalaikis ir tvarus valstybės ekonomikos augimas, aukštas produktyvumo lygis gali būti užtikrintas aktyviai plėtojant inovacijas kuriantį verslą. Atsižvelgiant į inovacinės veiklos reikšmę ekonomikai ir į kompleksinį, strateginį jos pobūdį, valstybės parama plėtojant ir aktyvinant inovacijas versle yra ne tik galima, bet ir būtina. Viešosios inovacijų sistemos plėtra ir jos veiksmingumo didinimas yra itin svarbus uždavinys, reikalaujantis viešojo ir privataus sektorių susitelkimo. Teikiamo įstatymo įtaka šalies ekonomikai visų pirma pasireiškė didėjančiu inovatyvių įmonių skaičiumi ir didesnės pridėtinės vertės produkcijos mastu bendros įmonių pajamų struktūros atžvilgiu. Statistikos departamento duomenimis, inovatyvios įmonės yra apie 4,4 karto efektyvesnės už neinovatyvias, o į MTEP investuojančiose įmonėse darbo našumas yra apie 3 kartus didesnis negu kitose įmonėse. Šios dvi dedamosios sudarys pagrįstą pagrindą didėti Lietuvos verslo tarptautiniam konkurencingumui.

Teigiamą poveikį ekonomikai lems tie patys veiksniai, kurie pateikti poveikio valstybės finansams aprašyme. Detalizuojant pertvarkytos Lietuvos MTI sistemos arba pagerėjusios inovacinės aplinkos veiksmus, galinčius turėti teigiamos įtakos ekonomikai, galima paminėti svertų efektą, kuris vienareikšmiškai patvirtintas pažangiose valstybėse: padidinus valstybės investicijas į MTEP veiklą ir ypač į EP veiklą, t. y. suteikiant verslui valstybės paramą naujų aukštos pridėtinės vertės (rizikingų) produktų kūrimo srityje, verslas, matydamas kryptingą ir ilgalaikę valstybės dalijimosi su verslu rizika politiką, bus skatinamas drąsiau investuoti ir savo lėšų. Todėl pagal įstatymą MTI sistemoje planuojamos Valstybinio inovacijų fondo, ikiprekybinių pirkimų, inovatyvių viešųjų pirkimų ir kitos priemonės, kuriomis valstybė prisiima dalį naujų produktų sukūrimo rizikos ir garantuoja būti vienu iš pirmųjų inovatyvių produktų pirkėjų, paskatina tokių produktų atsiradimą rinkoje ir ekonomikos augimą. Kitas ekonomikos augimą paspartinsiantis veiksnys yra holistinis MTI teisinio reguliavimo konsolidavimas, kuris ekonomiškai motyvuotų pagrindinius inovacijų proceso veikėjus – mokslą ir verslą produktyviam bendradarbiavimui ir investicijų į mokslą pavertimui pridėtine verte.

3. Poveikis verslui:

3.1. Dėl aiškiau apibrėžtų MTEPI veiklos rūšių ir didesnio valstybės dėmesio naujų produktų kūrimo (EP) veiklai:

- sumažės administracinė našta verslui, besinaudojančiam valstybės parama verslo vykdomai MTEP veiklai;
- padidės verslo paraiškų paramai gauti vertinimo objektyvumas ir skaidrumas;
- verslas daugiau naudosis valstybės teikiamomis mokesčių lengvatomis MTEP veiklai.

3.2. Dėl didesnio mokslininkų suinteresuotumo vykdyti EP veiklą verslas gaus (galės nusipirkti) daugiau MTEP paslaugų iš mokslo.

3.3. Naudodamasis inovacijų paklausos priemonėmis (ikiprekybiniai pirkimai, inovatyvūs viešieji pirkimai ir pan.) verslas galės mažesnėmis sąnaudomis kurti ir diegti į rinką naujus produktus.

3.4. Per valstybinį inovacijų fondą bus skatinami rizikingesni inovatyvių startuolių projektai.

4. Poveikis mokslui:

4.1. Išaugęs mokslo ir studijų institucijų biudžetinis finansavimas, skiriamas MTEP veiklai. Dėl aiškesnio EP veiklos apibrėžimo (EP veikla bus pripažįstama tokios veiklos rūšys, kaip standartų rengimas, etalonų palaikymas, naujų produktų testavimo, metrologijos, standartizavimo, patikros paslaugos ir kt.) ir skatinimo mokslo ir studijų institucijos gaus papildomą biudžetinį finansavimą už EP veiklos rezultatus, EP veiklos finansavimo sąskaita didės tyrėjų atlyginimai. Šis mokslo ir studijų institucijų EP veiklos rezultatų pripažinimas ypač aktualus socialinių, ir humanitarinių mokslų sričių institucijoms, kurios vykdo EP veiklą (programų, metodikų ir rekomendacijų rengimas valstybės institucijoms, kita praktinė veikla, reikalaujanti mokslinės kompetencijos, tačiau nepripažįstama, kaip mokslinė).

4.2. Mokslas bus labiau motyvuojamas kurti naujus produktus, t. y. vykdyti EP veiklą, ir taip uždirbti iš verslui teikiamų paslaugų.

4.3. Padidės mokslo ir studijų institucijų tyrėjų karjeros pasirinkimo galimybės (jie galės rinktis ne tik dėstytojo ir mokslininko, bet ir inžinieriaus-technologo karjerą).

4.4. Mažins protų nutekėjimą ir skatins protų sugrįžimą.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Numatoma, kad, priėmus Projektą, Lydimąjį projektą ir Projektų įgyvendinamuosius teisės aktus, būtų išgryninta MTI srities terminija ir suvienodinta jos taikymo tiek mokslo ir studijų sistemoje, tiek versle praktika. Įvedus bendrą ir aiškią mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtos veiklos ir inovacinės veiklos rūšių nustatymo (pripažinimo) ir vertinimo sistemą, būtų iš esmės sumažintos institucijų, įmonių ir tyrėjų vykdomų MTEPI veiklos rūšių, MTEP programų ir projektų ir jų atskaitų subjektyvaus vertinimo galimybės. Šiuo metu dėl MTI terminijos neapibrėžtumo ir prieštaravimo MTEPI veiklos rūšių vertinimas sukuria papildomą administracinę našą verslui, iškraipia statistinius duomenis.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priimto Projekto nuostatos turės teigiamos įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai, nes:

- atsiradus motyvacinių (ekonominių) paskatų verslui ir padidinus inovatyvaus (mokslui imlaus) verslo dalį Lietuvoje, suaktyvės mokslo ir verslo bendradarbiavimas, t. y. bus išnaudotas esamas ir būsimas mokslo ir verslo potencialas, jo sukurtos mokslo žinios bus paverčiamos naujais paklausiais į rinką įdiegtais produktais, t. y. bus pasiekta apčiuopiama ekonominė nauda, didinanti valstybės konkurencingumą ir jos piliečių gerovę;

- inovatyvus smulkusis ir vidutinis verslas, dominuojantis Lietuvoje, gaus aiškiai apibrėžtą (skaidrią) ir tikslingą valstybės paramą naujų produktų kūrimui ir jų diegimui į rinką tiek tiesiogiai (tiesioginė finansinė parama, parama įsigyjant ir įsirengiant technologinę ir bandomosios gamybos

įrangą, rengiant technologijų kūrimo inžinerinio profilio specialistus, parama įsigyjant ar apsaugant intelektinę nuosavybę), tiek netiesiogiai (finansinės inžinerijos priemonės, mokesčių lengvatos, mokslinė ir techninė valstybės mokslo ir studijų institucijų pagalba, valstybės užsakymų garantijos ir kt.);

- verslas, matydamas aiškia ir kryptingą valstybės inovacijų skatinimo politiką, priklausomai nuo savo išsivystymo lygio galės turėti pamatuotų lūkesčių dėl valstybės paramos ir planuoti savo plėtrą, paremtą inovacijomis ir nuosavomis investicijomis į MTEP veiklą, vykdomą savarankiškai ir užsakomą valstybės mokslo ir studijų institucijose;

- valstybės mokslo ir studijų institucijų bei privačių mokslo institutų veikla bus vertinama ne tik pagal mokslo veiklos rezultatus, bet ir pagal naujų produktų kūrimo (eksperimentinės plėtos) veiklos rezultatus, todėl šie subjektai bus suinteresuoti ne tik atlikti mokslinius tyrimus, bet ir kurti naujus produktus, t. y. vykdyti eksperimentinės plėtos veiklą. Tai padės gauti ne tik reikalingų mokslinių žinių, bet ir reikalingą MTI infrastruktūrą inovatyviam verslui ir paskatins atsiskyrusių (angl. „spin-off“) inovatyvių įmonių ir startuolių steigimąsi valstybėje;

- dėl aiškių inovacinės veiklos terminų ir apibrėžimų galima bus planuoti ir įgyvendinti aiškas ir pamatuotas valstybės paramos inovatyviam verslui programas, priemones, schemas ir mechanizmus.

- sumažės administracinė našta verslui ir įgyvendinančioms institucijoms, sumažės teisnių ginčų dėl verslo veiklos pripažinimo MTEP veikla.

- valstybės inovacijų skatinimo politika, paremta valstybės dalijimosi su verslu naujų produktų kūrimo ir įvedimo į rinką rizika, didžiausią poveikį turės smulkiojo ir vidutinio verslo plėtrai, nes šiuo metu šis verslas neturi tinkamos prieigos prie bankinių kreditų. Aiškiai išreikšta ir gerai suvokiama valstybės paramos inovatyviam verslui politika, paremta rizikos dalijimosi ir paklausos inovacijoms principais dėl sverto efekto ilgainiui padidins paties verslo investicijas į eksperimentinės plėtos veiklą.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus būtina pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Kartu su Projektu teikiamas Lydimasis projektas.

Tam kad įsigaliotų Projekto nuostatos, susijusios su Inovacijų skatinimo fondu, turės būti priimtas Inovacijų skatinimo fondo įstatymas.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Projekte įvedamos naujos arba taisomos sąvokos ir jas įvardijantys terminai bei jų apibrėžiami Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka yra pateikti įvertinti ir apibūdinti Valstybinės lietuvių kalbos komisijos Terminų pakomisei.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos teisės aktus

Įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos teisės aktus.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti

ŪM kartu su ŠMM turės pakeisti Vyriausybės 2017 m. kovo 1 d. nutarimą Nr. 149 „Dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo įgyvendinimo“.

Taip pat ŪM parengs ir pateiks Vyriausybei Vyriausybės nutarimo projektą „Dėl Lietuvos Respublikos technologijų ir inovacijų įstatymo įgyvendinimo“.

Subjektai, patvirtinę atitinkamas konkursines programas, turės jas patikslinti (pakeisti arba priimti naujas), atsižvelgdami į Projekto nuostatas.

Atsižvelgiant į naujas funkcijas turės būti pakeisti Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro įstatai.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įgyvendinus įstatymo projektą ir susijusių įstatymų pakeitimus, bus optimizuota MTI sistemos institucinė sandara, sumažintas įgyvendinančių institucijų skaičius ir atitinkamai – jų valdymo išlaidos, taigi sistemos administravimo išlaidos.

Optimizavus inovacijų skatinimo principus ir padidinus valstybės inovacijų skatinimo politikos efektyvumą, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu tikimasi ženklaus biudžeto lėšų sutaupymo.

Detalesnė informacija apie planuojamus sutaupymus taps žinoma atlikus MTI politiką įgyvendinančių institucijų optimizavimo studiją.

13. Technologijų ir inovacijų įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Projekto derinimo su suinteresuotomis institucijomis ir visuomene metu gauti Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos, Lietuvos verslo konfederacijos ir Lietuvos pramonininkų konfederacijos raštai, kuriuose minėti subjektui iš esmės pritaria Projektui.

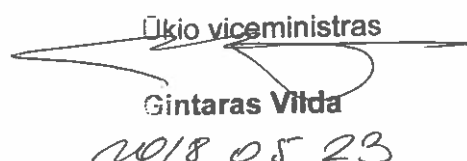
14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas ir sritis

„Mokslas“, „technologijos“, „inovacijos“, „moksliniai tyrimai“, „eksperimentinės plėtros veikla (plėtra)“, „mokslinė veikla“, „technologinė veikla“, „inovacinė veikla“, „produktas“, „verslas“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra

Teisingumo ministras
Elvinas Jankevičius
2018 05 24

Ūkio viceministras
Gintaras Vilda
2018 05 23

Projektas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 4, 14, 15, 21, 23, 24 IR 84 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO IR 18 IR 25 STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS
ĮSTATYMAS**

2018 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 4 straipsnio pakeitimas

Papildyti 4 straipsnį 30 dalimi:

„30. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos apibrėžtos Technologijų ir inovacijų įstatyme.“

2 straipsnis. 14 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 14 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Valstybės mokslo ir studijų politiką pagal šiame ir kituose įstatymuose bei kituose teisės aktuose nustatytą kompetenciją įgyvendina Lietuvos mokslo taryba, Lietuvos mokslų akademija, Technologijų ir inovacijų įstatymo 14 straipsnyje nurodyta Vyriausybės įgaliota institucija, šio įstatymo 21 straipsnyje nurodyta Vyriausybės įgaliota įstaiga, Valstybinis studijų fondas, Aukštojo mokslo taryba, Studijų kokybės vertinimo centras, akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius, Vyriausybės ir švietimo ir mokslo ministro įgaliotos institucijos, mokslo ir studijų institucijos.“

2. Papildyti 14 straipsnį 3 dalimi:

„3. Mokslo, technologijų ir inovacijų taryba pataria Vyriausybei formuojant valstybės mokslo, technologijų ir inovacijų politiką pagal Technologijų ir inovacijų įstatyme, šiame ir kituose įstatymuose bei kituose teisės aktuose nustatytą kompetenciją.“

3 straipsnis. 15 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 15 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Lietuvos mokslo taryba yra Seimo ir Vyriausybės patarėja mokslo ir mokslininkų rengimo politikos klausimais, atlieka ekspertines funkcijas svarstant šalies mokslo klausimus. Lietuvos mokslo taryba pagal savo kompetenciją įgyvendina mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos politiką, formuoja moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai palankią aplinką, skatina Lietuvos Respublikos fizinių ir juridinių asmenų integraciją į tarptautinę mokslinių tyrimų erdvę, organizuoja ir vykdo programinį konkursinį mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtos darbų finansavimą pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos arba Lietuvos mokslo tarybos patvirtintas programas bei organizuoja Lietuvoje vykdomų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos, vykdomos mokslo ir studijų institucijose, bei doktorantūros vertinimą. Lietuvos mokslo taryba turi teisę gauti iš valstybės ir savivaldybės institucijų bei įstaigų ir organizacijų, valstybės registru, kitų asmenų, kurių veikla susijusi su valstybės reguliuojama mokslo ir studijų veikla, informaciją, būtiną nustatytoms funkcijoms atlikti.“

4 straipsnis. 18 straipsnio pripažinimas netekusiu galios

Pripažinti netekusiu galios 18 straipsnį.

5 straipsnis. 21 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 21 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„21 straipsnis. Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras

1. Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras (toliau – įstaiga) yra pelno nesiekiantis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, veikiantis kaip viešoji įstaiga, kurios steigėja ir savininkė yra valstybė, o savininkės teisės ir pareigas įgyvendina Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

2. Įstaiga veikia pagal savo įstatus, kuriuos tvirtina Vyriausybė.

3. Įstaiga yra ekspertinė institucija, teikianti įrodymais grįstą informaciją ir rekomendacijas dėl visuomenei aktualių mokslo ir studijų politikos formavimo ir įgyvendinimo sprendimų priėmimo.

Įstaiga:

1) vykdo mokslo, studijų stebėseną ir inovacijų, vertinimą, atsižvelgdamas į valstybės, visuomenės ir ūkio poreikius;

2) teikia rekomendacijas Seimui ir Vyriausybei dėl mokslo, studijų ir inovacijų politikos tobulinimo, siekiant didinti mokslo, studijų ir inovacijų efektyvumą; bei skatinti inovatyvios ekonomikos augimą;

3) rengia mokslo, studijų ir inovacijų politikos strategines išvagas;

4) rengia mokslo, studijų ir inovacijų politikai formuoti ir įgyvendinti reikalingą įrodymais grįstą informaciją, įtraukdama mokslo, studijų ir inovacijų sistemos suinteresuotąsias šalis, ir ją viešai skelbia;

5) atlieka mokslo, studijų ir inovacijų politikos įgyvendinimo analizę ir teikia tobulinimo rekomendacijas;

6) teikia pasiūlymus dėl tarpinstitucinės ir tarpžinybinės veiklos suderinamumo mokslo, studijų ir inovacijų politikos srityse;

7) rengia ir viešai skelbia savo veiklos metines ataskaitas;

8) renka duomenis, apdoroja, apibendrina, analizuoja ir skelbia statistinę informaciją, susijusią su mokslo, studijų ir inovacijų politika;

9) atlieka kitas funkcijas, numatytas Profesinio mokymo įstatyme, Lietuvos Respublikos užimtumo įstatyme, Technologijų ir inovacijų įstatyme ir kituose teisės aktuose.

4. Įstaigos kolegialus patariamasis organas yra taryba, tarybos tikslas – patarti įstaigos direktoriui. Taryba veikia visuomeniniais pagrindais. Įstaigos tarybą sudaro 7 nariai: vieną narį skiria Seimo Švietimo ir mokslo komitetas, 3 narius – Vyriausybė, vieną – Lietuvos pramonininkų konfederacija, vieną – Lietuvos universitetų rektorių konferencija (konferencijos), vieną – Lietuvos kolegijų direktorių konferencija (konferencijos). Taryba sudaroma 5 metams, o tarybos kadencija pradedama skaičiuoti nuo tada, kai savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija paskelbia tarybos sudėtį.

5. Taryba veikia pagal įstaigos įstatus. Taryba tvirtina savo darbo reglamentą.

6. Įstaigos vienasmenis valdymo organas yra direktorius. Direktorių 5 metų kadencijai viešo konkurso būdu renka ir jį atšaukia, darbo sutarties sąlygas, reikalavimus, kuriuos turi atitikti asmuo, priimamas į direktoriaus pareigas, nustato savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija.

7. Įstaigos lėšas sudaro valstybės biudžeto asignavimai, pajamos už suteiktas paslaugas, lėšos, gautos kaip parama, ir kitos teisėtai gautos lėšos.

8. Įstaiga turi teisę gauti visą reikalingą informaciją iš valstybės ir savivaldybių įstaigų, įmonių ir organizacijų, valstybės registrų ir informacinių sistemų įstaigos funkcijoms atlikti.

9. Įstaiga gali būti organizacijų, veikiančių su įstaigos veikla susijusiose srityse, narė.“

6 straipsnis. 23 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 23 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„23 straipsnis. Integruoti mokslo, studijų ir verslo centrai (slėniai)

1. Integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) kūrimo ir plėtros procese dalyvaujantys subjektai (mokslinių tyrimų institutai, žinioms imlios įmonės, aukštosios mokyklos, mokslo ir technologijų organizacijos) turi kryptingai prisidėti rengiant aukštos kvalifikacijos specialistus, skleidžiant naujas mokslo ir technologines žinias, kuriant konkurencingus produktus, kuriant ir

diegiant pažangiąsias technologijas, skatinant inovacijas visuose pramonės ir paslaugų sektoriuose, tradicinėse ūkio šakose, kultūroje ir socialinėje aplinkoje.

2 Integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) kūrimo ir plėtros koncepciją ir programas tvirtina Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.“

7 straipsnis. 24 straipsnio pakeitimas

Pripažinti netekusia galios 24 straipsnio 1 dalį.

8 straipsnis. 25 straipsnio pripažinimas netekusiu galios

Pripažinti netekusiu galios 25 straipsnį.

9 straipsnis. 84 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 84 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„84 straipsnis. Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir meno veiklos finansavimas

1. Moksliniai tyrimai, eksperimentinės plėtros ir meno veikla valstybinėse ir nevalstybinėse mokslo ir studijų institucijose finansuojami:

- 1) iš valstybės biudžeto bazinio finansavimo lėšų, skirtų moksliniams tyrimams ir meno veiklai;
- 2) pagal nacionalines mokslo programas;
- 3) pagal konkursines mokslinių tyrimų programas;
- 4) pagal konkursines technologijų programas;
- 5) pagal valstybės užsakymus eksperimentinės plėtros veiklai vykdyti;
- 6) pagal ūkio subjektų užsakymus vykdyti eksperimentinės plėtros veiklą;
- 7) pagal valstybės investicijų programas ir valstybės investicijų projektus valstybinėms mokslo ir studijų institucijoms;
- 8) iš valstybės fondų lėšų;
- 9) iš tarptautinių ir užsienio fondų ir organizacijų skiriamų lėšų;
- 10) iš kitų teisėtai gautos lėšų.

2. Konkursinės mokslinių tyrimų programos – mokslinių tyrimų darbų priemonių visuma, kurios tikslas yra naujos mokslo žinios ir intelektualiniai produktai, nauja mokslinių tyrimų infrastruktūra, aukštesnė tyrėjų kompetencija.

3. Nacionalinės mokslo programos – konkursinės programos, sudarančios sąlygas spręsti valstybei ir visuomenei svarbias problemas ir didinti Lietuvos mokslo tarptautinį konkurencingumą. Šių programų tikslas – sutelkti Lietuvos mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros potencialą ir finansinius išteklius, inicijuoti tam tikrai problemai spręsti būtinus naujus ir koordinuoti jau vykdomus mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą. Nacionalinių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros programų nuostatus tvirtina Vyriausybė.

4. Konkursinės mokslinių tyrimų programos inicijuojamos ir įgyvendinamos šias programas administruojančios institucijos nustatyta tvarka.

5. Pareiškėjai konkuruoja dėl programinio konkursinio finansavimo teikdami paraiškas, kurios vertinamos pagal atitiktį konkrečių mokslinių tyrimų projektų keliamiems tikslams, aktualumo, kompetencijos, kokybės ir kitiems programinį konkursinį finansavimą administruojančių institucijų nustatytiems kriterijams.

6. Programinį konkursinį finansavimą administruoja Lietuvos mokslo taryba, Technologijų ir inovacijų įstatymo 14 straipsnyje nurodyta Vyriausybės įgaliota institucija, ūkio ministro, švietimo ir mokslo ministro įgaliotos institucijos.

7. Su konkursinėmis mokslinių tyrimų programomis susiję Lietuvos ūkio, kultūros, socialinės, sveikatos, krašto ir gamtos apsaugos, kitų sričių moksliniai tyrimai, specialistų rengimas ir kitos veiklos sritys finansuojami iš tvirtinant šias programas joms numatomų lėšų, kuriomis disponuoja suinteresuotos ministerijos, fondai, mokslo ir studijų institucijos, verslo subjektai.

8. Konkursines technologijų programas ir valstybės užsakymus eksperimentinės plėtros veiklai vykdyti reguliuoja Technologijų ir inovacijų įstatymas. Valstybės užsakymus eksperimentinės plėtros veiklai mokslo ir studijų institucijose reguliuoja šis įstatymas.

9. Ūkio subjektai ir jų grupės valstybės finansavimą moksliniams tyrimams gauna dalyvaudami konkursinėse mokslo ir technologijų programose.“

11 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas, ir taikymas

1. Vyriausybė ir jos įgaliotos institucijos iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

2. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 1 dalį, įsigalioja 2019 m. sausio 1 d.

3. Iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos iš valstybės biudžeto asignavimų lėšų pradėtos finansavimo procedūros pagal konkursines mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros programas ir nacionalines mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros programas tęsiamos ne ilgiau kaip iki biudžetinių metų pabaigos.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos
Teisės ir pirkimų departamento
Teisėkūrybos skyriaus vedėjas

Arūnas Alekna

2018-05-24

Dokumentų valdymo ir asmenų
aptarnavimo skyriaus redaktorė

Sigita Siniauskaitė-Petkevičienė
2018-05-24

Teisingumo ministras

Elvinas Jankevičius

2018 05 24

Ūkio viceministras

Gintaras Vilda

2018 05 28

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 4, 14, 15, 21, 23, 24 IR 84 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO IR 18 IR 25 STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS
ĮSTATYMAS**

2018 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 4 straipsnio pakeitimas

Papildyti 4 straipsnį 30 dalimi:

„30. Kitos įstatyme vartojamos sąvokos apibrėžtos Technologijų ir inovacijų įstatyme.“

2 straipsnis. 14 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 14 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Valstybės mokslo ir studijų politiką pagal šiame ir kituose įstatymuose bei kituose teisės aktuose nustatytą kompetenciją įgyvendina Lietuvos mokslo taryba, Lietuvos mokslų akademija, ~~Mokslų Technologijų ir inovacijų ir technologijų agentūra, Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras~~ įstatymo 14 straipsnyje nurodyta Vyriausybės įgaliota institucija, šio įstatymo 21 straipsnyje nurodyta Vyriausybės įgaliota įstaiga, Valstybinis studijų fondas, ~~Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų komisija~~, Aukštojo mokslo taryba, Studijų kokybės vertinimo centras, akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius, Vyriausybės ir švietimo ir mokslo ministro įgalios institucijos, mokslo ir studijų institucijos.“

2. Papildyti 14 straipsnį 3 dalimi:

„3. Mokslo, technologijų ir inovacijų taryba pataria Vyriausybei formuojant valstybės mokslo, technologijų ir inovacijų politiką pagal Technologijų ir inovacijų įstatyme, šiame ir kituose įstatymuose bei kituose teisės aktuose nustatytą kompetenciją.“

3 straipsnis. 15 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 15 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Lietuvos mokslo taryba yra Seimo ir Vyriausybės patarėja mokslo ir mokslininkų rengimo politikos klausimais, atlieka ekspertines funkcijas svarstant šalies mokslo klausimus. Lietuvos mokslo taryba pagal savo kompetenciją įgyvendina mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros politiką, formuoja moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai palankią aplinką, skatina Lietuvos Respublikos fizinių ir juridinių asmenų integraciją į tarptautinę mokslinių tyrimų erdvę, organizuoja ir vykdo programinį konkursinį mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros darbų finansavimą pagal Vyriausybės ar jos įgalios institucijos arba Lietuvos mokslo tarybos patvirtintas programas bei organizuoja Lietuvoje vykdomų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros, **vykdomos mokslo ir studijų institucijose**, bei doktorantūros vertinimą. Lietuvos mokslo taryba turi teisę gauti iš valstybės ir savivaldybės institucijų bei įstaigų ir organizacijų, valstybės registru, kitų asmenų, kurių veikla susijusi su valstybės reguliuojama mokslo ir studijų veikla, informaciją, būtiną nustatytoms funkcijoms atlikti.“

4 straipsnis. 18 straipsnio pripažinimas netekusiu galios

Pripažinti netekusiu galios 18 straipsnį.

~~18 straipsnis. Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra~~

1. Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra yra biudžetinė įstaiga. Ją steigia Vyriausybė.
2. Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra pagal savo kompetenciją įgyvendina moksliniais tyrimais grįstų inovacijų skatinimo politiką, skatina mokslo ir verslo bendradarbiavimą, formuoja taikomiesiems moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai ir inovacijoms diegti palankią aplinką, finansuoja taikomuosius mokslinius tyrimus, eksperimentinės plėtros darbus, skatina Lietuvos Respublikos fizinių ir juridinių asmenų integraciją į tarptautinę mokslinių tyrimų ir inovacijų erdvę, organizuoja eksperimentinės plėtros bei inovacinės veiklos ekspertinį vertinimą, taip pat atlieka kitas Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytas funkcijas.
3. Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra turi teisę gauti iš valstybės ir savivaldybės institucijų bei įstaigų ir organizacijų, valstybės registru, kitų asmenų informaciją, būtiną nustatytoms funkcijoms atlikti.
4. Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra gali būti tarptautinių ne pelno siekiančių organizacijų, veikiančių su Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūros veikla susijusiose srityse, nare.

5 straipsnis. 21 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 21 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„21 straipsnis. Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras

1. Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras (**toliau – įstaiga**) yra pelno nesiekiantis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, veikiantis kaip viešoji įstaiga, kurios steigėja ir savininkė yra valstybė, o savininkės teisės ir pareigas įgyvendina Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

2. ~~Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras~~ **Įstaiga** veikia pagal savo įstatus, kuriuos tvirtina Vyriausybė.

3. ~~Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras~~ **Įstaiga** yra ekspertinė institucija, teikianti įrodymais grįstą informaciją ir rekomendacijas dėl visuomenei aktualių mokslo ir studijų ~~ir inovacijų~~ politikos formavimo ir įgyvendinimo sprendimų priėmimo. ~~Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras~~ **Įstaiga**:

1) vykdo mokslo, studijų ir inovacijų stebėseną, vertinimą, atsižvelgdamas į valstybės, visuomenės ir ūkio poreikius;

2) teikia rekomendacijas Seimui ir Vyriausybei dėl mokslo, studijų ir inovacijų politikos tobulinimo, siekiant didinti mokslo, studijų ir inovacijų efektyvumą bei skatinti inovatyvios ekonomikos augimą;

3) rengia mokslo, studijų ir inovacijų politikos strategines įžvalgas;

4) rengia mokslo, studijų ir inovacijų politikai formuoti ir įgyvendinti reikalingą įrodymais grįstą informaciją, ~~įtraukdamas įtraukdama~~ mokslo, studijų ir inovacijų sistemos suinteresuotąsias šalis, ir ją viešai skelbia;

5) atlieka mokslo, studijų ir inovacijų politikos įgyvendinimo analizę ir teikia tobulinimo rekomendacijas;

6) teikia pasiūlymus dėl tarpinstitucinės ir tarpžinybinės veiklos suderinamumo mokslo, studijų ir inovacijų politikos srityse;

7) rengia ir viešai skelbia savo veiklos metines ataskaitas;

8) renka duomenis, apdoroja, apibendrina, analizuoja ir skelbia statistinę informaciją, susijusią su mokslo, studijų ir inovacijų politika;

9) atlieka kitas funkcijas, numatytas Profesinio mokymo įstatyme, Lietuvos Respublikos užimtumo įstatyme, **Technologijų ir inovacijų įstatyme** ir kituose teisės aktuose.

4. ~~Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras~~ **Įstaigos** kolegialus patariamasis organas yra taryba, tarybos tikslas – patarti ~~Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centre~~ **įstaigos** direktoriui. Taryba veikia visuomeniniais pagrindais. ~~Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centre~~ **Įstaigos** tarybą sudaro 7 nariai: vieną narį skiria Seimo Švietimo ir mokslo komitetas, 3 narius – Vyriausybė,

vieną – Lietuvos pramonininkų konfederacija, vieną – Lietuvos universitetų rektorių konferencija (konferencijos), vieną – Lietuvos kolegijų direktorių konferencija (konferencijos). Taryba sudaroma 5 metams, o tarybos kadencija pradedama skaičiuoti nuo tada, kai savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija paskelbia tarybos sudėtį.

5. Taryba veikia pagal ~~Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro~~ **įstaigos** įstatus. Taryba tvirtina savo darbo reglamentą.

6. ~~Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro~~ **Įstaigos** vienasmenis valdymo organas yra direktorius. Direktorių 5 metų kadencijai viešo konkurso būdu renka ir jį atšaukia, darbo sutarties sąlygas, **reikalavimus, kuriuos turi atitikti asmuo, priimamas į direktoriaus pareigas**, nustato Vyriausybė nustatyta savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija. ~~Į Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro direktoriaus pareigas priimamas asmuo turi atitikti bendruosius reikalavimus, keliamus asmeniui, priimamam į valstybės tarnautojo pareigas, turėti aukštąjį universitetinį išsilavinimą, turėti ne mažesnę kaip 3 metų vadovaujamo darbo patirtį švietimo srityje.~~

7. ~~Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro~~ **Įstaigos** lėšas sudaro valstybės biudžeto asignavimai, pajamos už suteiktas paslaugas, lėšos, gautos kaip parama, ir kitos teisėtai gautos lėšos.

8. ~~Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras~~ **Įstaiga** turi teisę gauti visą reikalingą informaciją iš valstybės ir savivaldybių įstaigų, įmonių ir organizacijų, valstybės registrų ir informacinių sistemų ~~Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro~~ **įstaigos** funkcijoms atlikti.

9. ~~Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras~~ **Įstaiga** gali būti organizacijų, veikiančių su ~~Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro~~ **įstaigos** veikla susijusiose srityse, narė.“

6 straipsnis. 23 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 23 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„23 straipsnis. Integruoti mokslo, studijų ir verslo centrai (slėniai)

1. Integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) kūrimo ir plėtros procese dalyvaujantys subjektai (~~universitetai, mokslinių tyrimų institutai, žinioms imlios įmonės, aukštosios mokyklos, mokslo ir technologijų organizacijos~~) turi kryptingai prisidėti rengiant profesionalius aukštos kvalifikacijos specialistus, skleidžiant naujas **mokslo ir technologines žinias, kuriant konkurencingas konkurencingas, didelės pridėtinės vertės technologijas ir produktus, tarptautinėje erdvėje, kuriant ir skatinant aukštųjų technologijų verslus, diegiant aukštasias pažangias technologijas, ir skatinant inovacijas į žinioms imlius visuose pramonės ir paslaugų sektorius, sektoriuose, tradicines ūkio šakas, kultūrą ir socialinę aplinką tradicinėse ūkio šakose, kultūroje ir socialinėje aplinkoje.**

2. Integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) kūrimo ir plėtros koncepciją ir programas tvirtina Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.“

7 straipsnis. 24 straipsnio pakeitimas

Pripažinti netekusiu galios 24 straipsnio 1 dalį.

1. Vyriausybė sudaro komisiją moksliniams tyrimams, eksperimentinei plėtrai ir inovacijų plėtotei, taip pat prioritetinių mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų raidos (sumanios specializacijos) kryptių plėtrai koordinuoti nacionaliniu mastu. Vyriausybės komisijos siūlymai ir nuomonė Vyriausybei yra rekomendacinio pobūdžio.

8 straipsnis. 25 straipsnio pripažinimas netekusiu galios

Pripažinti netekusiu galios 25 straipsnį

„25 straipsnis. Mokslo ir technologijų parkai

1. Mokslo ir technologijų parkas yra juridinis asmuo, kurio pagrindinės funkcijos – skatinti mokslo žinių ir technologijų sklaidos procesus, sudaryti sąlygas komercinti mokslinių tyrimų rezultatus, skatinti mokslo ir verslo ryšius, propaguoti inovacijų kultūrą. Mokslo ir technologijų parkai sudaro palankias sąlygas veikti įmonėms, vykdančioms taikomųjų mokslinių tyrimų ir

~~eksperimentinės plėtros darbus ir diegiančioms inovacijas. Mokslo ir technologijų parkų vienas iš dalyvių gali būti mokslinių tyrimų institutas, kurio teisinė forma yra biudžetinė įstaiga.~~

~~2. Tais atvejais, kai mokslo ir technologijų parkas yra viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – tenkinti viešuosius interesus ir kurio bent vienas iš dalyvių yra valstybinė mokslo ir studijų institucija ir (arba) valstybės ar savivaldybės institucija, mokslo ir technologijų parkas gali gauti valstybės lėšų ar atitinkamai savivaldybės lėšų ir panaudos pagrindais naudotis valstybės turtu ar atitinkamai savivaldybės turtu.~~

~~3. Mokslo ir technologijų parkai gali dalyvauti įgyvendinant valstybės ir savivaldybių institucijų patvirtintas programas.~~

~~4. Mokslo ir technologijų parkų plėtros koncepciją tvirtina Vyriausybė.~~

9 straipsnis. 84 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 84 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„84 straipsnis. ~~Valstybinis~~ Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir meno veiklos finansavimas

1. Moksliniai tyrimai, eksperimentinė plėtra ir meno veikla valstybinėse ir nevalstybinėse mokslo ir studijų institucijose finansuojami:

1) iš valstybės biudžeto bazinio finansavimo lėšų, skirtų moksliniams tyrimams, eksperimentinei plėtrai ir meno veiklai;

2) pagal nacionalines mokslinių tyrimų ~~mokslo ir~~, eksperimentinės plėtros programas;

3) pagal kitas konkursines mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros programas;

4) pagal konkursines technologijų programas;

5) pagal valstybės užsakymus eksperimentinės plėtros veiklai vykdyti;

6) pagal ūkio subjektų užsakymus vykdyti eksperimentinės plėtros veiklą;

7) pagal valstybės investicijų programas ir valstybės investicijų projektus valstybinėms mokslo ir studijų institucijoms;

8) iš valstybės fondų lėšų;

9) iš tarptautinių ir užsienio fondų ir organizacijų skiriamų lėšų;

10) iš kitų teisėtai gautos lėšų.

2. Konkursinės mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros programos – mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros darbų priemonių visuma, kurios tikslas yra naujos mokslo žinios ir intelektualiai produktai eksperimentinės plėtros rezultatai, nauja mokslinių tyrimų eksperimentinės plėtros infrastruktūra, aukštesnė tyrėjų kompetencija.

3. Nacionalinės mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ~~mokslo~~ programos – konkursinės mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros, sudarančios programos, ~~sudarančios~~ sąlygas spręsti valstybei ir visuomenei svarbias problemas ir didinti Lietuvos mokslo tarptautinį konkurencingumą. Nacionalinių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ~~Šių~~ programų tikslas – sutelkti Lietuvos mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros potencialą ir finansinius išteklius, inicijuoti tam tikrai problemai spręsti būtinus naujus ir koordinuoti jau vykdomus mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą. Nacionalinių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros programų nuostatus tvirtina Vyriausybė.

4. Kitos Konkursinės mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros programos inicijuojamos ir įgyvendinamos šias programas administruojančios institucijos nustatyta tvarka.

5. Pareiškėjai konkuruoja dėl programinio konkursinio finansavimo teikdami paraiškas, kurios vertinamos pagal atitiktį konkrečių mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros projektų keliamiems tikslams, aktualumo, kompetencijos, kokybės ir kitiems programinį konkursinį finansavimą administruojančių institucijų nustatytiems kriterijams.

6. Programinį konkursinį finansavimą administruoja Lietuvos mokslo taryba, **Technologijų ir inovacijų įstatymo 14 straipsnyje nurodyta Vyriausybės įgaliota institucija, ūkio ministro, ir švietimo ir mokslo ministro įgaliotos institucijos.**

7. Su konkursinėmis mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros programomis susiję Lietuvos ūkio, kultūros, socialinės, sveikatos, krašto ir gamtos apsaugos, kitų sričių moksliniai tyrimai, eksperimentinė plėtra specialistų rengimas ir kitos veiklos sritys finansuojami iš tvirtinant šias programas joms numatomų lėšų, kuriomis disponuoja suinteresuotos ministerijos, fondai, mokslo ir studijų institucijos, verslo subjektai.

8. Konkursines technologijų programas ir valstybės užsakymus eksperimentinės plėtros veiklai vykdyti reguliuoja Technologijų ir inovacijų įstatymas. Valstybės užsakymus eksperimentinės plėtros veiklai mokslo ir studijų institucijose reguliuoja šis įstatymas.

9. Ūkio subjektai ir jų grupės valstybės finansavimą moksliniams tyrimams gauna dalyvaudami konkursinėse mokslo ir technologijų programose.“

11 straipsnis. Įstatymo įgyvendinimas, įsigaliojimas ir taikymas

1. Vyriausybė ir jos įgaliotos institucijos iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

2. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 1 dalį, įsigalioja 2019 m. sausio 1 d.

3. Iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos iš valstybės biudžeto asignavimų lėšų pradėtos finansavimo procedūros pagal konkursines mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros programas ir nacionalines mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros programas tęsiamos ne ilgiau kaip iki biudžetinių metų pabaigos.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos
Teisės ir pirkimų departamento
Teisėkūros skyriaus vedėjas

Arūnas Alekna
2018-05-24

Dokumentų valdymo ir asmenų
aptarnavimo skyriaus redaktorė

Sigita Siniauskaitė-Petkevičienė
2018-05-24

Teisingumo ministras
Elvinas Jankevičius
2018 05 24

Ūkio viceministras

Gintaras Vilda

2018 05 23

LIETUVOS RESPUBLIKOS TECHNOLOGIJŲ IR INOVACIJŲ ĮSTATYMAS

2018 m. d. Nr.
Vilnius

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas

1. Šio įstatymo paskirtis – sudaryti palankias sąlygas Lietuvos Respublikoje vykdyti eksperimentinę plėtrą, kurti ir diegti inovacijas.

2. Šis įstatymas nustato mokslo, technologijų ir inovacijų sistemos sandarą, mokslo, technologijų ir inovacijų politiką formuojančias ir įgyvendinančias institucijas, technologijų ir inovacijų veiklą vykdančius subjektus, technologijų ir inovacijų veiklos finansavimą ir skatinimą.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Atviros prieigos centras** – atvirai prieinamų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos veiklos išteklių pagrindu veikiantis juridinis asmuo, teikiantis paslaugas, reikalingas moksliniams tyrimams ir (arba) eksperimentinės plėtos veiklos darbams atlikti.

2. **Eksperimentinė plėtra** – moksliniais tyrimais ir (arba) praktine patirtimi sukaupu pažinimu grindžiama nuosekli, papildomų žinių teikianti veikla, kurios tikslas – kurti naujus produktus ar procesus arba tobulinti jau sukurtus produktus ar procesus, taip pat kurti arba iš esmės tobulinti moksliniais tyrimais ir (arba) praktine patirtimi sukaupu pažinimu grindžiamus žmogaus, kultūros ir visuomenės problemų sprendinius.

3. **Finansinės inžinerijos priemonė** – finansavimo priemonė, kuriai finansuoti ir (arba) vykdyti skirtos lėšos (ar jų dalis) grįžta ir pakartotinai naudojamos tiems patiems finansavimo priemonės kūrimo metu nustatytiems tikslams.

4. **Iki prekybinis pirkimas** – mokslinių tyrimų ir (arba) eksperimentinės plėtos veiklos paslaugų, kurių Bendrojo viešųjų pirkimų žodyno kodai yra nuo 73000000-2 iki 73120000-9, 73300000-5, 73420000-2 ir 73430000-5, išskyrus tas, iš kurių gauta nauda naudojama tik perkančiosios organizacijos arba perkančiojo subjekto (toliau – perkančioji organizacija) poreikiams tenkinti ir už kurias viską sumoka perkančioji organizacija, arba kurios laikomos valstybės pagalba įsigijimas, siekiant sukurti inovatyvų produktą.

5. **Inovacija** – nauji ar iš esmės patobulinti produktai ar procesai, įskaitant gamybos, statybos, konstravimo ar kitus procesus, nauji rinkodaros metodai, nauji verslo, darbo vietos organizavimo ar išorinių ryšių metodai, įdiegti į rinką, viešojo valdymo, socialinę, kultūros sritį.

6. **Inovacinė veikla** – naujų ar iš esmės patobulintų produktų ar procesų kūrimo ir diegimo į rinką, viešojo valdymo, socialinę, kultūros sritį, veikla.

7. **Inovatyvus produktas** – inovacinės veiklos rezultatas, kuris įdiegtas į rinką, viešojo valdymo, socialinę, kultūros sritį, tampa inovacija.

8. **Inovatyvus viešasis pirkimas** – viešasis pirkimas, kai perkančioji organizacija, techninėje specifikacijoje apibrėždama perkamą objektą, įtraukia reikalavimus, kurie užtikrina, kad perkančioji organizacija įsigytų inovatyvių produktų, įskaitant gamybos, statybos, konstravimo ar kitus procesus, kurie geriausiai tinka efektyviai atlikti perkančiosios organizacijos funkcijas ar pasiekti strateginius tikslus, ir (arba) viešąjį pirkimą ir pirkimą, atliekamą vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srityje (toliau – viešasis pirkimas) vykdo pagal procedūras, kurios sudaro prielaidas ir paskatas tiekėjams pasiūlyti ir tiekti inovatyvius produktus.

9. **Klasteris** – ūkio subjektų, mokslo ir studijų institucijų ir kitų subjektų grupė, funkcionuojanti partnerystės principu ir kurios nariai veikia tarpusavyje įvairiose ekonominės veiklos ir iniciatyvų srityse, siekdami padidinti ekonominį savo veiklos efektyvumą.

10. **Konkursinė technologijų programa** – konkurso būdu atrinktų ūkio subjektų kartu (arba be) valstybės mokslo ir studijų institucijomis vykdomų eksperimentinės plėtros veiklos priemonių visuma, kurios rezultatai yra naujos technologinės žinios arba nauja technologijų infrastruktūra, arba nauji produktai, paruošti diegti į rinką.

11. **Mokslo ir technologijų parkas** – juridinis asmuo, kuris, teikdamas inovacijų konsultacines ir inovacijų paramos paslaugas, sudaro palankias sąlygas steigti ir plėtoti ūkio subjektus, vykdančius taikomuosius mokslinius tyrimus, eksperimentinės plėtros darbus bei diegiančius inovacijas.

12. **Produktas** – darbo pastangų rezultatas, įskaitant problemų sprendimo sprendinius, kuris gali būti pateiktas į rinką žmonių norų ir poreikių tenkinimui.

13. **Technologija** – tikslingas įrankių, mechanizmų, techninių priemonių, profesinių gebėjimų, sistemų ar organizacinių metodų kūrimas, naudojimas ir pažinimas siekiant išspręsti problemą ar atlikti specifinę funkciją, įskaitant problemas ir specifines funkcijas socialinėje, kultūrinėje, humanitarinėje ir kitose srityse.

14. **Ūkio subjektai** – kaip apibrėžta Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatyme.

15. **Valstybės pagalba** – priemonė, atitinkanti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (OL 2008 C 115, p. 1) 107 straipsnio 1 dalyje nustatytus kriterijus.

16. **Valstybės užsakymas mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veiklai** – valstybės ar savivaldybės institucijų pasiūlymas už atlygį sukurti inovatyvius produktus, reikalingus šių institucijų funkcijoms vykdyti.

II SKYRIUS MOKSLO, TECHNOLOGIJŲ IR INOVACIJŲ SISTEMA

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

3 straipsnis. Mokslo, technologijų ir inovacijų sistemos sandara

Mokslo, technologijų ir inovacijų sistemą sudaro šios sritys:

- 1) mokslo sritis;
- 2) technologijų sritis;
- 3) inovacijų sritis.

4 straipsnis. Mokslo sritis

1. Mokslo srities paskirtis – užtikrinti bendrą valstybės mokslinę kompetenciją, kurios pagrindu galima:

- 1) tenkinti gyventojų pažinimo, socialinius, kultūrinius poreikius ir suteikti galimybes jiems įgyti kokybišką aukštąjį išsilavinimą;
- 2) sudaryti prielaidas žinių ekonomikos plėtrai, inovacijoms ir tvariam ūkio konkurencingumo augimui.

2. Mokslo apima dvi mokslinių tyrimų veiklos rūšis: fundamentinius mokslinius tyrimus ir taikamuosius mokslinius tyrimus.

3. Mokslo srities reguliavimą nustato Mokslo ir studijų įstatymas.

5 straipsnis. Technologijų sritis

1. Technologijų srities paskirtis – užtikrinti valstybės kompetenciją technologijų srityje, padedančią kurti naujus produktus ir gebėti tinkamai pasinaudoti pasauline technologijų pažanga.

2. Technologijų srityje vykdoma eksperimentinės plėtros veikla, kuri apima naujų produktų sukūrimą ir parengimą rinkai. Vykstant eksperimentinę plėtrą gaunamos praktinės ir (arba) technologinės, ir (arba) verslo žinios ir kuriamas naujas produktas.

3. Technologijų srities veiklos rūšių – metrologijos, standartizacijos, akreditacijos ir kitų – reguliavimą nustato atitinkami įstatymai.

4. Kuriant naujus produktus atliekamų mokslinių tyrimų ir vykdomos eksperimentinės plėtros veiklos etapų rezultatų brandumo lygiui nustatyti naudojama technologinės parengties lygių sistema, kurios klasifikacinius principus apibrėžia Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

6 straipsnis. Inovacijų sritis

Inovacijų srities paskirtis – skatinti šiame įstatyme nurodytus subjektus vykdyti inovacinę veiklą.

7 straipsnis. Mokslo, technologijų ir inovacijų skatinimas

1. Siekiant valstybės socialinės ir technologinės pažangos mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacinę veiklą skatinama ugdant asmenų kūrybingumą ir verslumą, stiprinant mokslines, technologines, praktines ir verslo žinias ir užtikrinant efektyvų jų panaudojimą, siekiant naujų idėjų kūrimo, įgyvendinimo ir diegimo.

2. Mokslo, technologijų ir inovacijų plėtros kryptis tvirtina Vyriausybė strateginio planavimo dokumentuose.

8 straipsnis. Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacinės veiklos principai

Moksliniai tyrimai, eksperimentinės plėtros ir inovacinę veiklą vykdomi vadovaujantis šiais principais:

- 1) visų rūšių kūrybos laisvės;
- 2) ūkinės veiklos laisvės ir iniciatyvos;
- 3) sąžiningos konkurencijos;
- 4) nediskriminavimo;
- 5) akademinės etikos;
- 6) verslo etikos;
- 7) intelektualinės nuosavybės teisių apsaugos užtikrinimo;
- 8) nacionalinio saugumo.

ANTRASIS SKIRSNIS

MOKSLO, TECHNOLOGIJŲ IR INOVACIJŲ POLITIKĄ FORMUOJANČIOS INSTITUCIJOS

9 straipsnis. Mokslo, technologijų ir inovacijų srities politiką formuojančios institucijos.

1. Mokslo politiką formuoja Mokslų ir studijų įstatyme nurodytos mokslo ir studijų politiką formuojančios institucijos. Šio straipsnio 2 dalyje nurodyta ministerija inicijuoja mokslo politiką formuojančius sprendimus.

2. Valstybės technologijų ir inovacijų politiką pagal šiame ir kituose įstatymuose bei kituose teisės aktuose nustatytą kompetenciją formuoja Lietuvos Respublikos ūkio ministerija (toliau – VTI politiką formuojanti ministerija).

3. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija formuoja politiką eksperimentinės plėtros srityje mokslo ir studijų institucijose.

4. Šio straipsnio 2 dalyje nenurodytos ministerijos politikos formavimo sprendimus valstybės technologijų ir inovacijų srityje priima suderinusios su VTI politiką formuojančia ministerija.

10 straipsnis. Mokslo, technologijų ir inovacijų taryba

1. Mokslo, technologijų ir inovacijų taryba (toliau – Taryba) yra Vyriausybės patariamoji institucija valstybės mokslo, technologijų ir inovacijų politikos formavimo ir strateginio valdymo klausimais.

2. Taryba:

1) rengia mokslo, technologijų ir inovacijų srities išvalgas, vizijas ir planus, teikia Vyriausybei pasiūlymus dėl mokslo, technologijų ir inovacijų srities nacionalinio lygmens prioritetų, krypčių ir gairių nustatymo;

2) teikdama atitinkamus pasiūlymus Vyriausybei, užtikrina nuolatinį mokslo, technologijų ir inovacijų sistemos (toliau šiame straipsnyje – Sistema) struktūros ir pagrindinių charakteristikų tobulinimą;

3) teikia siūlymus Vyriausybei dėl mokslo, technologijų ir inovacijų politikos įgyvendinimo koordinavimo ir Sistemos strateginio valdymo;

4) teikia pasiūlymus Vyriausybei dėl atskirų sričių, sektorių arba šakų iniciatyvų mokslo, technologijų ir inovacijų integravimo į bendrą valstybės mokslo, technologijų ir inovacijų politiką, siekdama spręsti Sistemoje kylančias problemas ir įgyvendinti socialiai pageidaujamus tikslus;

5) teikia pasiūlymus Vyriausybei dėl Sistemoje veikiančių valstybės institucijų, įstaigų ir kitų subjektų veiklos efektyvinimo ir optimizavimo;

6) planuoja ir teikia pasiūlymus Vyriausybei dėl mokslo, technologijų ir inovacijų srityse taikomų finansavimo ir kitų skatinimo priemonių, finansavimą ir kitas skatinimo priemones skiriančių subjektų, finansavimo ir skatinimo priemonių gavėjų, finansavimo šaltinių;

7) atlieka kitas Vyriausybės jai pavestas funkcijas.

3. Taryba veikia Tarybos darbo reglamento nustatyta tvarka. Tarybos darbo reglamentą tvirtina Vyriausybė arba jos įgaliota institucija. Tarybos institucinę sudėtį tvirtina Vyriausybė, Tarybos personalinę sudėtį tvirtina VTI politika formuojanti ministerija. Tarybai pirmininkauja Ministras Pirmininkas. Į Tarybos sudėtį turi būti įtraukiami VTI politiką formuojančios ministerijos ministras ir švietimo ir mokslo ministras, kurie yra Tarybos pirmininko pavaduotojai, ministerijų, kurioms pavesta įgyvendinti sumanios specializacijos kryptis, ministrai ir 7 asocijuotų verslo ir mokslo struktūrų atstovai, kurių veikla susijusi su technologijomis ir inovacijomis. Į Tarybos sudėtį gali būti įtraukiami ir kiti asmenys.

11 straipsnis. VTI politiką formuojančios ministerijos funkcijos mokslo, technologijų ir inovacijų srityje

1. VTI politiką formuojanti ministerija formuoja technologijų plėtros ir inovacijų politiką, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą.

2. VTI politiką formuojančios ministerijos funkcijos technologijų ir inovacijų srityje:

1) teikia Vyriausybei teisės aktų, reguliuojančių technologinės ir inovacinės veiklos skatinimą valstybėje, viešojo ir privataus sektorių eksperimentinės plėtros veiklos ir inovacinės veiklos vertinimą, rėmimą ir finansavimą, suderinimą su valstybės pagalbos taisyklėmis, projektus;

2) skatindama mokslinių, technologinių, praktinių ir verslo žinių kūrimą ir įsigijimą Vyriausybės nustatyta tvarka teikia finansavimą ir kitas pagalbos priemones fiziniams ir juridiniams asmenims intelektinės nuosavybės apsaugos, intelektinės nuosavybės teisių įsigijimo ir naudojimo srityse;

3) tvirtina inovatyvių viešųjų pirkimų gaires;

4) rengia ir teikia Vyriausybei ikiprekybinius pirkimus reguliuojančių teisės aktų projektus, jeigu Vyriausybė neįgaliojo šiame punkte nurodytus teisės aktus tvirtinti VTI politiką formuojančios ministerijos;

5) atlieka kitas šiuo ir kitais įstatymais, Vyriausybės nutarimais jai pavestas funkcijas technologijų ir inovacijų srityje.

3. VTI politiką formuojanti ministerija koordinuoja valstybės valdomų įmonių ir įstaigų, įgyvendinančių technologijų ir inovacijų politiką, veiklą.

4. VTI politiką formuojanti ministerija kartu su Švietimo ir mokslo ministerija atlieka šias funkcijas:

- 1) užtikrina efektyvų mokslo ir studijų institucijų ir ūkio subjektų bendradarbiavimą;
- 2) atlikdamos šio straipsnio dalies 1 punkte nurodytą funkciją, imasi veiksmų, kad šio straipsnio dalies 1 punkte nurodytų subjektų bendradarbiavimas būtų pagrįstas ekonomine nauda;
- 3) koordinuoja nacionalinių mokslo ir technologijų programų inicijavimą, rengimą ir įgyvendinimą.

12 straipsnis. Kitų ministerijų funkcijos mokslo, technologijų ir inovacijų srityje

1. Šio įstatymo 11 straipsnyje nenurodytos kitos ministerijos (toliau šiame straipsnyje – kitos ministerijos) pagal savo kompetenciją:

1) atlieka inovatyvius viešuosius pirkimus ir ikiprekybinius pirkimus ir skatina joms pavaldžias valstybės institucijas ir įstaigas, kurios yra perkančiosios organizacijos, atlikti inovatyvius viešuosius pirkimus ir ikiprekybinius pirkimus;

2) rengia ir (arba) koordinuoja jų ministrų valdymo sričių taikomųjų mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų programas ir įgyvendinimą, užtikrina joms reikalingą finansavimą.

2. VTI politiką formuojanti ministerija ir Švietimo ir mokslo ministerija taip pat atlieka šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytą funkciją.

TREČIASIS SKIRSNIS MOKSLO, TECHNOLOGIJŲ IR INOVACIJŲ POLITIKĄ ĮGYVENDINANČIOS INSTITUCIJOS

13 straipsnis. Mokslo, technologijų ir inovacijų politiką įgyvendinančios institucijos

1. Valstybės mokslo politiką įgyvendinančias institucijas ir jų kompetenciją įgyvendinant mokslo politiką nustato Mokslo ir studijų įstatymas.

2. Valstybės technologijų ir inovacijų politiką pagal šiame ir kituose įstatymuose bei kituose teisės aktuose nustatytą kompetenciją įgyvendina šio įstatymo 14 straipsnyje nurodyta Vyriausybės įgaliota institucija, kitos Vyriausybės, VTI politiką formuojančios ministerijos įgalios institucijos arba įstaigos, mokslo ir studijų institucijos.

14 straipsnis. Vyriausybės įgaliota institucija

1. Vyriausybės įgaliota institucija yra biudžetinė įstaiga.

2. Vyriausybės įgaliota institucija atlieka šias funkcijas:

1) rengia ir įgyvendina nacionalines technologijų programas ir konkursines technologijų plėtros ir inovacijų skatinimo programas;

2) įgyvendina VTI politiką formuojančios ministerijos ir kitų valstybės institucijų taikomųjų mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros veiklos ir inovacinės veiklos skatinimo programas;

3) skatina perkančiąsias organizacijas atlikti inovatyvius viešuosius pirkimus ir ikiprekybinius pirkimus, teikia joms metodinę pagalbą dėl šiame punkte nurodytų pirkimų;

4) teikia atlygintiną ir neatlygintiną finansavimą ūkio subjektams, vykdančioms taikomųjų mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros veiklą ir inovacinę veiklą;

5) skatina mokslo ir studijų institucijų ir ūkio subjektų bendradarbiavimą mokslo, technologijų ir inovacijų srityje;

6) koordinuoja ir remia Lietuvos Respublikoje įsteigtų juridinių ir fizinių asmenų dalyvavimą tarptautinėse mokslo, technologijų ir inovacijų programose ir projektuose;

7) teikia technologijų ir inovacijų srities informavimo ir konsultavimo paslaugas;

8) vadovaudamasi Vyriausybės arba jos įgalios VTI politiką formuojančios ministerijos patvirtinta vykdomos eksperimentinės plėtros vertinimo metodika organizuoja siekiančių gauti valstybės finansavimą eksperimentinei plėtrai subjektų vykdomos eksperimentinės plėtros vertinimą ir teikia siūlymus VTI politiką formuojančiai ministerijai dėl šios veiklos finansavimo principų, išskyrus Mokslo ir studijų įstatymo 15 straipsnio 2 dalyje nustatytus atvejus. Mokslo ir studijų institucijų įstatymo 15 straipsnio 2 dalyje nustatytais atvejais Vyriausybės įgaliota institucija šiame punkte

nurodytus patikrinimus atlieka kartu su Mokslo ir studijų įstatymo 15 straipsnio 2 dalyje nurodyta institucija;

9) atsižvelgdama į šios dalies 8 punkte nurodyto vertinimo rezultatus teikia siūlymus VTĮ politiką formuojančiai ministerijai dėl valstybės biudžeto lėšų paskirstymo valstybės mokslo ir studijų institucijų vykdomai eksperimentinei plėtrai finansuoti metodikos, kurią tvirtina Vyriausybė arba jos įgaliota institucija;

10) skatina Lietuvos Respublikos fizinių ir juridinių asmenų integraciją į tarptautinę mokslinių tyrimų ir inovacijų erdvę;

11) administruoja Inovacijų skatinimo fondą šio fondo veiklą reguliuojančių teisės aktų nustatyta tvarka;

12) atlieka kitas šiame įstatyme nustatytas, taip pat Vyriausybės arba jos įgalios VTI politiką formuojančios ministerijos apibrėžtas funkcijas.

3. Vyriausybės įgaliota institucija turi teisę gauti iš valstybės ir savivaldybės institucijų bei įstaigų ir organizacijų, valstybės registru, kitų asmenų informaciją, būtiną nustatytoms funkcijoms atlikti.

4. Vyriausybės įgaliota institucija gali būti tarptautinių ne pelno siekiančių organizacijų, veikiančių su Vyriausybės įgalios institucijos veikla susijusiose srityse, nare.

15 straipsnis. Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras

Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras, atlikdamas Tarybos sekretoriato funkcijas, padeda Tarybai vykdyti jos veiklą bei vykdo kitas Mokslo ir studijų įstatyme nustatytas funkcijas.

16 straipsnis. Technologijų plėtros ir inovacijų skatinimo viešųjų paslaugų teikėjai

Technologijų plėtros ir inovacijų skatinimo viešųjų paslaugų teikėjai gali būti juridiniai asmenys (mokslo ir technologijų parkai, atviros prieigos centrai, verslo inkubatoriai, verslo informaciniai centrai ir kiti) ir juridinio asmens statuso neturintys subjektai (mokslo ir studijų institucijose įsteigti struktūriniai padaliniai ir kiti). Technologijų plėtros ir inovacijų skatinimo viešųjų paslaugų teikėjų tikslas – įgyvendinant valstybės inovacinės veiklos skatinimo politiką, konsultuoti ir padėti ūkio subjektams vykdyti inovacinę veiklą ir šio įstatymo bei kitų teisės aktų nustatytais priemonėmis skatinti šių subjektų inovacinę veiklą.

17 straipsnis. Mokslo ir technologijų parkai

1. Mokslo ir technologijų parko pagrindinės funkcijos – skatinti mokslo ir technologinių žinių sklaidos procesus, siekiant remti eksperimentinės plėtros veiklą, sudaryti sąlygas komercinti mokslinių tyrimų rezultatus, skatinti mokslo ir studijų institucijų ir ūkio subjektų ryšius, propaguoti inovacijų kultūrą ir skatinti inovacijas. Vienas iš mokslo ir technologijų parkų dalyvių gali būti valstybinis mokslinių tyrimų institutas, kurio teisinė forma yra biudžetinė įstaiga.

2. Tais atvejais, kai mokslo ir technologijų parkas yra viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – tenkinti viešuosius interesus ir kurio bent vienas iš dalyvių yra valstybinė mokslo ir studijų institucija ir (arba) valstybė ir (arba) savivaldybė:

1) mokslo ir technologijų parkas gali gauti valstybės ar savivaldybės lėšų;

2) mokslo ir technologijų parkas Vyriausybės ar savivaldybės tarybos nustatyta tvarka gali gauti valstybei ir (arba) savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto pagal patikėjimo sutartį ne ilgesniam kaip 20 metų laikotarpiui. Į mokslo ir technologijų parkui perduotą pagal patikėjimo sutartį turtą, negali būti nukreipiamas išieškojimas pagal mokslo ir technologijų parko prievoles, įskaitant prievoles, atsiradusias šį turtą valdant, naudojant ir juo disponuojant.

3. Mokslo ir technologijų parkui, atitinkančiam šio straipsnio 2 dalyje nurodytas sąlygas, patikėjimo teise pagal patikėjimo sutartį ne ilgesniam kaip 20 metų laikotarpiui gali būti perduotas valstybinėms mokslo ir studijų institucijoms patikėjimo teise suteiktas valstybei nuosavybės teise priklausančias turtas.

4. Pasibaigus turto patikėjimo sutarčiai, sudarytai su mokslo ir technologijų parku, Vyriausybė valstybei nuosavybės teise priklausančią turtą patikėjimo teise valstybinės mokslo ir studijų institucijos sutikimu gali perduoti valstybinei mokslo ir studijų institucijai, kuri iki turto patikėjimo

sutarties su mokslo ir technologijų parku sudarymo patikėjimo teise valdė, naudojo valstybės turtą ir juo disponavo.

5. Valstybės ar savivaldybės turtas patikėjimo teise pagal patikėjimo sutartį šio straipsnio 2 dalyje nurodytas sąlygas atitinkančiam mokslo ir technologijų parkui perduodamas laikantis Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme nustatytų sąlygų ir tvarkos, išskyrus šiame straipsnyje nurodytas išimtis. Mokslo ir technologijų parkas pagal turto patikėjimo sutartį perduotą turtą Vyriausybės ir (arba) savivaldybės tarybos nustatyta tvarka viešo konkurso būdu gali išnuomoti įmonėms, vykdančioms (vykdysiančioms) taikomųjų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros darbus ir diegiančioms (diegsiančioms) inovacijas, jeigu tai numatyta patikėjimo sutartyje ir jeigu tai būtina mokslo ir technologijų parko veiklai užtikrinti. Mokslo ir technologijų parkas patikėjimo teise pagal patikėjimo sutartį perduotą valstybės ir (arba) savivaldybės turtą negali šio turto perduoti nuosavybės teise kitiems asmenims, jo įkeisti ar kitaip suvaržyti daiktines teises į jį, juo garantuoti, laiduoti ar kitu būdu užtikrinti savo ir kitų asmenų prievolių įvykdymą. Mokslo ir technologijų parkas turto patikėjimo sutarties galiojimo laikotarpiu privalo ne vėliau kaip iki kitų metų gegužės 1 dienos mokslo ir technologijų parko interneto svetainėje paskelbti praėjusių finansinių metų valstybės ir (arba) savivaldybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ataskaitą, kurioje nurodoma bendra mokslo ir technologijų parkui patikėto turto vertė bei turto būklės pasikeitimai ataskaitiniais metais. Įmonės, vykdančios taikomųjų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros darbus ir diegiančios inovacijas, išsinuomojusios valstybės ar savivaldybių turtą negali jo subnuomoti ar perduoti jį kitiems asmenims naudotis kitu būdu.

6. Mokslo ir technologijų parkas, valdantis ir naudojantis jam patikėjimo teise perduotą valstybės ir (arba) savivaldybės turtą privalo:

1) užtikrinti, kad pajamos, gautos iš valstybės ir (arba) savivaldybių turto nuomos būtų naudojamos mokslo ir technologijų parko įstatuose nustatytiems tikslams ir uždaviniams įgyvendinti;

2) užtikrinti, kad Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymo nustatyta tvarka būtų atliekamas kasmetinis nepriklausomas mokslo ir technologijų parko metinių finansinių ataskaitų auditas. Audito įmonė arba auditorius, atlikęs metinį finansinių ataskaitų auditą pateikia auditoriaus išvadą ir audito ataskaitą, kurioje turi būti pateiktas finansinės naudos, kurią mokslo ir technologijų parkas įgijo iš patikėjimo teise valdomo turto, perdavimo mokslo ir technologijų parke įsikūrusioms įmonėms, vykdančioms taikomųjų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros darbus ir diegiančioms inovacijas, pagal nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos taisyklės, vertinimas.

3) jei audito metu nustatoma, kad atsirado finansinė nauda mokslo ir technologijų parkui, šią finansinę naudą persikirstyti kitais finansiniais metais, padidinus paslaugų, teiktinų mokslo ir technologijų parke įsikūrusioms įmonėms, vykdančioms taikomųjų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros darbus ir diegiančioms inovacijas, kiekį. Finansinei naudai atsiradus paskutiniaisiais valstybės ir (arba) savivaldybės turto patikėjimo sutarties metais, tokią finansinę naudą gražinti institucijai ar įstaigai, su kuria sudaryta turto patikėjimo sutartis;

4) interneto svetainėje skelbti informaciją apie teikiamų paslaugų įkainius, teikiamas nuolaidas ir įmonių priėmimo į mokslo ir technologijų parką tvarką.

7. Mokslo ir technologijų parkai gali dalyvauti įgyvendinant valstybės ir savivaldybių institucijų patvirtintas programas

8. Šio įstatymo 14 straipsnyje nurodyta Vyriausybės įgaliota institucija atlieka mokslo ir technologijų parkų veiklos stebėseną ir vertinimą. Vertinimo rezultatai teikiami VTI politiką formuojančiai ministerijai.

9. Mokslo ir technologijų parkų plėtros koncepciją rengia VTI politiką formuojanti ministerija, o tvirtina Vyriausybė.

KETVIRTASIS SKIRSNIS

SUBJEKTAI, VYKDANTYS EKSPERIMENTINĖS PLĖTROS IR (ARBA) INOVACINĘ VEIKLĄ

18 straipsnis. Subjektai, turintys teisę gauti finansavimą ir kitas skatinimo priemones eksperimentinės plėtos ir (arba) inovacinės veiklos vykdymui

1. Eksperimentinės plėtos ir (arba) inovacinę veiklą vykdančys subjektai, kurie turi teisę gauti šiame įstatyme nustatytą finansavimą ir kitas skatinimo priemones eksperimentinės plėtos ir inovacinei veiklai vykdyti:

1) valstybinės mokslo ir studijų institucijos: valstybinės aukštosios mokyklos, valstybiniai mokslinių tyrimų institutai, valstybiniai mokslo, technologijų ir inovacijų centrai;

2) perkančiosios organizacijos;

3) nevalstybinės aukštosios mokyklos;

4) ūkio subjektai ir jų grupės;

5) fiziniai asmenys;

6) asociacijos;

7) pelno nesiekiančios organizacijos.

2. Finansavimas ir kitos skatinimo priemonės, eksperimentinės plėtos ir (arba) inovacinei veiklai vykdyti, skiriamos šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems subjektams, turi atitikti valstybės pagalbą reguliuojančių teisės aktų reikalavimus.

19 straipsnis. Klasteriai

1. Valstybė, siekdama, sustiprinti ūkio subjektų tarpusavio bendradarbiavimą ir keitimąsi žiniomis, skatina klasterių kūrimą, remia klasterių veiklą ir investicijas į klasterių bendrai naudojamas atviros prieigos infrastruktūras.

2. Valstybės finansavimas ir kitos skatinimo priemonės klasteriams skiriamos, VTI politiką formuojančios ministerijos teikimu vadovaujantis Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatytais principais.

20 straipsnis. Kiti viešojo sektoriaus subjektai

Viešojo sektoriaus subjektai, įskaitant ir vietos savivaldos viešojo sektoriaus subjektus, kurie yra perkančiosios organizacijos, skatinamos vykdyti inovatyvius viešuosius pirkimus, ikiprekybinius pirkimus. Viešojo sektoriaus subjektai taip pat skatinami viešojo administravimo praktikoje taikyti pažangias viešojo valdymo technologijas ir savo veikloje naudoti inovatyvius produktus.

III SKYRIUS

FINANSAVIMAS EKPERIMENTINĖS PLĖTOS IR INOVACINEI VEIKLAI IR ŠIŲ VEIKLŲ SKATINIMAS

21 straipsnis. Valstybinio eksperimentinės plėtos veiklos ir (arba) inovacinės veiklos finansavimo bendrosios nuostatos

1. Eksperimentinę plėtrą ir (arba) inovacinę veiklą vykdančių subjektų vykdoma eksperimentinė plėtra finansuojama:

1) iš valstybės biudžeto bazinio finansavimo lėšų, skirtų eksperimentinei plėtrai;

2) pagal nacionalines mokslo ir technologijų programas;

3) pagal valstybės užsakymus mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos veiklai;

4) iš Inovacijų skatinimo fondo lėšų;

5) pagal konkursines technologijų programas.

2. Eksperimentinės plėtos finansavimą mokslo ir studijų institucijose reguliuoja Mokslo ir studijų įstatymas.

3. Nacionalinės technologijų programos - konkursinės programos, kurias, sutelkus Lietuvos mokslo, technologijų ir verslo potencialą bei kryptingai naudojant valstybės finansinius išteklius, inicijuojamas valstybės, verslo ir visuomeninius poreikius tenkinančių naujų produktų rinkai kūrimas pasirinktose srityse. Nacionalinių technologijų programų projektus vykdo konkurso būdu atrinktos

valstybės mokslo ir studijų institucijos ir ūkio subjektai. Nacionalinių mokslo ir technologijų programų nuostatus rengia Ūkio ministerija, o tvirtina Vyriausybė.

4. Valstybės teikiamus užsakymus mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veiklai vykdo konkurso būdu atrinktos valstybės mokslo ir studijų institucijos ir ūkio subjektai.

5. Konkursines technologijų programas inicijuoja ministerijos, o programas reguliuojančius teisės aktus, suderinę su VTI politiką formuojančia ministerija, tvirtina programą inicijavusių ministerijų ministrai.

6. Ūkio subjektai kartu su (arba be) valstybės mokslo ir studijų institucijomis konkuruoja dėl finansavimo, teikiamo pagal konkursinę technologijų programą, teikdami paraiškas, kurios vertinamos pagal atitiktį konkrečių konkursinių technologijų programų tikslams, aktualumo, pareiškėjų ir (arba) vykdytojų kompetencijos, projektų kokybės ir kitiems atitinkamoje konkursinėje technologijų programoje nustatytiems kriterijams.

7. Pagal konkursines technologijų programas teikiamą finansavimą įgyvendina šio įstatymo 14 straipsnyje nurodyta Vyriausybės įgaliota institucija ir Vyriausybės arba VTI politiką formuojančios ministerijos įgalios institucijos.

8. Su konkursinėmis technologijų programomis susijusios Lietuvos ūkio, kultūros, socialinės, sveikatos, krašto ir gamtos apsaugos, kitų sričių eksperimentinės plėtros ir (arba), inovacinė veikla, specialistų rengimas ir kitos veiklos sritys finansuojami iš tvirtinant šias programas joms numatomų lėšų, kurias šioms programoms finansuoti skiria suinteresuotos ministerijos, fondai, mokslo ir studijų institucijos, ūkio subjektai.

22 straipsnis. Inovacijų paklausos skatinimo priemonės

1. Valstybė skatina technologijų plėtrą ir inovacijas, teikdama papildomą finansavimą perkančiosioms organizacijoms, įskaitant ir vietos savivaldos perkančiąsias organizacijas, atliekančioms inovatyvius viešuosius pirkimus ir ikiprekybinius pirkimus. Šio papildomo finansavimo tvarką nustato Vyriausybė. Vyriausybė skatindama technologijų plėtrą ir inovacijas gali ministerijoms, Vyriausybės įstaigoms, įstaigoms prie ministerijų ir kitoms Vyriausybei pavaldžioms perkančiosioms organizacijoms nustatyti skaičių (absoliučia reikšme arba procentine išraiška) viešųjų pirkimų, kurie turi būti atliekami kaip inovatyvūs viešieji pirkimai.

2. Valstybė skatina technologijų plėtrą ir inovacijas, finansuodama ūkio subjektų atliekamus taikomuosius mokslinius tyrimus ir eksperimentinės plėtros veiklą, skirtą naujiems produktams, reikalingiems valstybės institucijų ir įstaigų funkcijų efektyvesniam vykdymui, kurti. Šis finansavimas teikiamas valstybės institucijoms ir įstaigoms inovatyviems viešiesiems pirkimams ir ikiprekybiniams pirkimams atlikti.

23 straipsnis. Ūkio subjektų ir jų grupių eksperimentinės plėtros ir inovacinei veiklai teikiamas finansavimas

Ūkio subjektai ir jų grupės (toliau – ūkio subjektai) valstybės finansavimą eksperimentinės plėtros ir (arba) inovacinei veiklai gauna dalyvaudami konkursinėse mokslo ir technologijų programose ir įgyvendindamos kitas šių veiklos rūšių skatinimo, rėmimo ir finansavimo priemones. Ūkio subjektai gali dalyvauti įgyvendinant valstybės inicijuotas nacionalines mokslo ir technologijų programas, atliekant inovatyvius viešuosius pirkimus, ikiprekybinius pirkimus ir kitus mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros paslaugų valstybės užsakymus.

2. Ūkio subjektų valstybės finansavimą moksliniams tyrimams reguliuoja Mokslo ir studijų įstatymas.

24 straipsnis. Mokesčių lengvatos

Siekdama paskatinti technologijų plėtrą ir inovacijas, valstybė taiko mokesčių lengvatas mokslinius tyrimus atliekančioms, eksperimentinės plėtros ir inovacinę veiklą vykdančioms ūkio subjektams. Šių mokestinių lengvatų dydį ir taikymo tvarką nustato konkrečių mokesčių įstatymai.

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

25 straipsnis. Pasiūlymai Vyriausybei

1. Vyriausybė ir jos įgaliotos institucijos iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

2. Vyriausybė iki 2020 m. kovo 1 d. Lietuvos Respublikos Seimui pateikia Lietuvos Respublikos inovacijų skatinimo fondo įstatymo projektą.

26 straipsnis. Įstatymo įgyvendinimas

1. Šio įstatymo 14 straipsnyje nurodyta biudžetinė įstaiga gali būti pertvarkoma į viešąją įstaigą „Inovacijų agentūrą“. Pertvarkius šio įstatymo 14 straipsnyje nurodytą biudžetinę įstaigą į viešąją įstaigą „Inovacijų agentūrą“, visas šio įstatymo 14 straipsnyje nurodytas Vyriausybės įgaliotas funkcijas atlieka viešoji įstaiga „Inovacijų agentūra“ ir šių funkcijų atlikimas finansuojamas iš valstybės biudžeto asignavimų ir (arba) kitų lėšų.

2. Šio įstatymo 15 straipsnyje nurodytos viešosios įstaigos Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro (toliau šiame straipsnyje – įstaiga) savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija per 6 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos pakeičia įstaigos pavadinimą į „Mokslo, technologijų ir inovacijų stebėsenos ir analizės centras“. Įregistravus įstaigos įstatus, kuriuose nurodytas naujas įstaigos pavadinimas „Mokslo, technologijų ir inovacijų stebėsenos ir analizės centras“, galiojančiose teisės aktuose Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centrui nustatytos teisės, pareigos ir funkcijos reiškia Mokslo, technologijų ir inovacijų stebėsenos ir analizės centrui nustatytas teises, pareigas ir funkcijas.

27 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 26 straipsnį ir šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2019 m. sausio 1 d.

2. Šio įstatymo 14 straipsnio 2 dalies 11 punktą, 21 straipsnio 1 dalies 4 punktą įsigalioja 2021 m. sausio 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos
Teisės ir pirkimų departamento
Teisėkūros skyriaus vedėjas

Arūnas Alekna
2018-05-24

Dokumentų valdymo ir asmenų
aptarnavimo skyriaus redaktorė

Sigita Siniauskaitė-Petkevičienė
2018-05-24

Teisingumo ministras
Elvinas Jankevičius
2018 05 24

Ūkio viceministras

Vintaras Vilda
2018 05 23

2018 m. gegužės 23 d. Ūkio ministerijos ir Švietimo ir mokslo ministerijos susitikimo protokolas

2018 m. gegužės 23 d. įvyko Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos (toliau – ŪM) ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos (toliau – ŠMM) atstovų susitikimas dėl ŪM teikiamų Technologijų ir inovacijų įstatymo (toliau – TIĮ) ir Mokslo ir studijų įstatymo (toliau – MSI) pakeitimų projektų.

Susitikimo metu susitarta:

1. ŪM iš teikiamų TIĮ ir MSI projektų išims įstatymų subordinacines nuostatas, kuriomis buvo įtvirtintas hierarchinis TIĮ ir MSI santykis.

2. Politikos formavimo atsakomybės tarp ŠMM ir ŪM MTEPI srityje TIĮ bus pataisytos pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gegužės 16 d. posėdyje priimtus nutarimus. Bus naudojama ši LRV posėdyje patvirtinta ŠMM nuostatų formuluočių: „7.5. *formuoti valstybės politiką mokslinių tyrimų srityje ir eksperimentinės plėtros srityje mokslo ir studijų institucijose, organizuoti ir kontroliuoti jų įgyvendinimą, dalyvauti formuojant eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimo politiką.*“, pagal šią formulotę bus patikslinta TIĮ projekto 9 bei 11 straipsniuose numatyta ŠMM atskaitomybė ŪM eksperimentinės plėtros mokslo ir studijų institucijose srityje.

3. ŪM teikiamuose MSI pakeitimuose nebus siūloma išbraukti Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro (toliau – MOSTA) funkcijų, susijusių su inovacijų sritimi, stebėsenos vykdymu. TIĮ 15 straipsnio formuluočių dėl MOSTA atliekamų funkcijų susijusių su MTEPI strategine taryba bus suderinta su Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija, kuriai MOSTA tiesiogiai pavaldi.

4. ŠMM sutiko dėl MSI straipsnio, skirto Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūrai (toliau – MITA) išbraukimu su sąlyga, kad ŪM užtikrins, jog tai nesukels teisinių problemų MITA veiklos tęstinumui iki bus sukurta konsoliduota Inovacijų agentūra.

5. Su mokslo ir technologijų organizacijomis susijęs teisinis reglamentavimas iš TIĮ ir MSI projektų išimamas.

6. MSI 84 straipsnio 8 dalis patikslinama, kad konkursines mokslo programas ir valstybės užsakymus eksperimentinės plėtros veiklai vykdyti mokslo ir studijų institucijose reguliuoja MSI.

7. Sutarta, kad ateityje reikalinga TIĮ ir MSI naudojamas sąvokas artinti prie tarptautinėje erdvėje vieningai naudojamų apibrėžimų. Šiuo metu teikiamuose TIĮ ir MSI pakeitimų projektuose bus naudojama vienoda terminija, MTEP sričių atveju – tokia, kaip ji apibrėžta MSI.

8. Konceptuali nesutarimu tarp ŪM ir ŠMM lieka mokslo srities apibrėžimas (tiesiogiai susiję su TIĮ 3, 4 ir 5 straipsniais). ŪM nesutinka, kad mokslo sritį sudaro ne tik fundamentiniai moksliniai tyrimai, taikomieji moksliniai tyrimai, bet ir eksperimentinė plėtra. ŠMM laikosi pozicijos, kad fundamentiniai moksliniai tyrimai, taikomieji moksliniai tyrimai, eksperimentinė plėtra yra vieningo MTEP proceso veiklos.

9. ŠMM skubos tvarka pateiks ŪM siūlymą, kokias ginčytinas nuostatas būtų galima išbraukti iš ŪM parengto TIĮ ir MSI projektų aiškinamojo rašto. Atsižvelgiant į tai, kad laiko pakeitimams atlikti skirta labai nedaug, ŠMM sutinka, kad nuodugniau pataisyti aiškinamąjį raštą bus galima prieš projektus teikiant Lietuvos Respublikos Seimui.

10. Esant LRV politinei valiai su inovacijų reforma judėti kuo greičiau, šie dalykai (dėl kurių nesutarta) gali būti toliau diskutuojami ir nestabdant TIĮ projekto pateikimo Seimui.